Ч. 91 (14.923). Львів, субота 30. квітня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні англійські продає ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Леґіонів 3/I. п. (над кіном Паляс)

СССР виступить збройно проти Японії?

Як подають з Москви, на недавній военній раді на Кремлі рішено, що на випадок якихнебудь провокаційних виступів японських або манджурських військ, совітська армія має виступити проти них з повною енергією. З огляду на те марш. Бліхер наказав остре поготівля летунських і кінних частин, розміщених на кордоні. Головна частина далекосхідньої армії СССР розміщена так, щоб на випадок війни могла вдарити на запілля японських військ у північному Китаю.

БЕЗНАДІЙНА ВИМІНА НОТ МІЖ МОСКВОЮ І ТОКІОМ.

ТАСС повідомляє: 4. ц. м. амбасадор СССР у Токіо Славутський запропонував міністрові Ґіроті наладнати низку взаїмних претенсій. У пропозиції передбачено, що Японія зверне Совітам літак, задержаний із залогою в Манджукуо і кілька придержаних совітських кораблів та що зараз заплатить за т. зв. манджурську залізницю дальші рати. Москва зобовязалась би за те звернути Японії кільканацять японських суден, притриманих зі залогою, розглянути деякі постуляти японських концесіонарів на Сахаліні, відновити поштову виміну з Японією та не нарушувати японського консуляту в Оха (на Сахаліні).

Японський уряд відповів, що СССР повинен звернутись у справі ревіндикацій кораблів та заплати за манджурську залізницю до манджурського уряду, жадаючи рівночасно, щоби спрецизувати справу концесій на Сахаліні, підписати негайно рибацьку конвенцію, та залишити японські консуляти в кількох інших совітських містах.

У відповідь на ці контрпропозиції Японії совітська амбасада в Токіо зложила 25. ц. м. ноту, в якій стверджує, що совітський уряд хоче поладнати лише справи пильні, які не торкаються загальної політики обох держав і тому пропонує, щоби не порушувати справ уже вирішених, (напр. скасування консулятів) або справ, що вимагають довгих нарад (напр. рибацька конвенція). Совітський уряд звернувся до уряду Манджурії, але не дістав задоволяючої відповіди. З огляду на те совітський уряд поновлює свої пропозиції з дня 4. ц. м. Японський уряд ще не дав на цю ноту відповіди.

Італія вернеться до Ліґи Націй?

СПРАВА АНҐЛЬО-ІТАЛІЙСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ ПЕРЕД БРИТІЙСЬКИМ ПАРЛЯМЕНТОМ.

Як твердить женевський кореспондент „Нюз Кронікл", ґенеральний секретар Ліґи Націй Авеноль уступить зі свого становища та вернеться до французької дипльоматії; на його місце прийде мабуть якийсь анґлієць. Димісія Авеноля та зміни на інших провідних становищах у секретаріяті Ліґи Націй малиб уможливити Італії поворот до Ліґи.

Премієр Чемберлен заявив у палаті громад, що предложить їй такий внесок до затвердження: Парлямент апробує вислід анґльо-італійських розмов, які відбулись у Римі, згідно з договором, підписаним у Римі 16. ц. м.

Над цим внеском розвинеться дискусія — мабуть у найближчому тижні.

Британська комісія опрацьовує подробиці поділу Палестини.

До Єрусалиму приїхала британська адміністраційна комісія, що має опрацювати подрібний плян поділу Палестини. Два тижні проведе вона на поїздці по Палестині, опісля переслухає заінтересовані сторони. Влада видала спеціяльні постанови, щоб охоронити комісію перед евентуальними арабськими виступами.

ПРОТЕСТИ АРАБІВ.

„Арабський начальний комітет" видав нелеґальний маніфест, взиваючи арабів до бойкоту комісії та демонстрацій проти неї.

Єгипетські студенти улад ли в Каїрі демонстрацію, протестуючи проти поділу Палестини; поліція розігнала їх.

Сирійський парлямент одноголосно ухвалив протест проти поділу Палестини; студенти й купці з Дамаску почали страйк.

—o—

Лишенці.

ПОЗБАВЛЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ЕМІҐРАНТІВ З ПОЛЬЩІ.

Львів, 29. квітня 1938.

Лишенець — у Совітах слово загально відоме, якого значіння і зміст можна порівняти хіба зі становищем індійського паріяса. Совітські лишенці рекрутуються з осіб духовного звання, колишніх старшин царської армії і бувших урядовців царського режіму, що залишились при житті і не вступили до большевицької служби, чи їх до неї не приняли, „розкулачені" селяни і взагалі особи, яких запідозріли у протисовітській контрреволюційности. Большевицький режім позбавив лишенців праці, а тим самим і пайка та відобрав їм усі громадянські та політичні права. Доля лишенців страшна, а нераз навіть куди гірша з огляду на большевицьке беззаконня і терор від долі паріясів, що всеж були і є під охороною могутньої британської імперії і супроти яких не стосували насильства.

Повоєнні відносини в Европі і пова Совітами витворили теж своєрідний тип нових „лишенців". Зробили це передовсім тотальні держави — Італія і Німеччина — виганяючи з краю тисячі своїх громадян та позбавляючи їх права громадянства, а часто і майна та в додатку замикаючи їх нераз у концентраційних таборах. На великі розміри застосувала цю методу гітлерівська Німеччина, у першу чергу супроти жидів, позбавляючи права громадянства політичних еміґрантів з Німеччини та конфіскуючи їхне полишене в краю майно з мотивів політичних, соціяльних і расових.

Число таких „лишенців" політичного характеру, що змушені обставинами опинились поза кордонами держави, якої досі були громадянами, є сьогодні дуже велике. Позбавлені громадянства, творять вони нині катеґорію людей у світі „сіне патріа" — без батьківщини, яких долею мусів занятися Союз Народів, створивши т. зв. нансенівські пашпорти і в цьому одна з нечисленних позитивних користей з істнування цієї міждержавної орґанізації. Нових таких „лишенців" без батьківщини створило отсе недавно і польське законодавство.

У Вістнику Законів Річипосполитої Польської ч. 22, позиція 191, з 1. квітня ц. р. оголошено закон з 31. березня 1938 р. про позбавлення громадянства, що ввійшов у життя з днем оголошення — себто з днем 1. квітня ц. р. Ухвалили його не вважаючи на опозицію і спротив усіх національних меншин і горстки поляків з великим поспіхом. Проект закону приняла рада міністрів в полудне 18. березня ц. р. і вже того самого дня на пополудневому засіданні сойму доручено послам у непрактикований звичайно спосіб, а саме через доручення послам тексту проєкту у самій салі нарад в часі пленарного засідання. Негайно поставили його додатково на денний порядок нарад у першому читанні і відіслали до правничої комісії, яка й вирішила його зі значними змінами на засіданні 22. березня ц. р. Комісійну редакцію проєкту приняла польська соймова більшість сенату на пленумі сенату 29. березня ц. р., 31. березня ц. р. одержав він підпис президента держави, а вже наступного дня — 1. квітня ц. р., оголошено його у формі обовязуючого закону у Вістнику Законів ч. 22, під позицією 191.

Про мотиви зголошення згаданого урядового проєкту і його подрібну характеристику писав я у моїй статті в „Ділі" з 20. березня ц. р.

Sygn. VI. 1. Pr. 132/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. L. Maliński, Sędziowie S. O. D.r J. Locker i W. Boczar w sprawie konfiskaty nr. 82 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 15. kwietnia 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 132/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 22. kwietnia 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14. kwietnia 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło": nr. 82 z daty Lwów, dnia 15. kwietnia 1938 r., zawierające w artykule p. t. „Zahalni zbory Masłosojuzu", a) w ustępie od słowa „plany" do słowa „Pryszini", b) w ustępie od słowa „Ia neczuwani" do słowa „władу", c) w ustępie od słowa „sami todi" do słowa „Mołoczareń", d) w ustępie od słów „Cia zaborona:" do słowa „pereдog", e) w ustępie od słów „Delegaty" do słowa „mamuszenie" znamiona występku z § 127 i 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dzpp. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymienione ustępy mają na celu przez tendencyjne i świadomie fałszywe naświetlenie ustosunkowania się władz państwowych do ukraińskich instytucyj gospodarczych, przedstawić je jako rzekomo zmierzające do niszczenia dorobku gospodarczego ludności ukraińskiej i w taki sposób dopuścić się publicznej zniewagi władz, oraz szerzyć wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Maliński, w. r. Protokolant: Mędrak, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekret.

РИЧАЛТОВІ ДЕШЕВІ ЛІКУВАННЯ ВІД 1 ТРАВНЯ Зол. 155·—
Інформації:
ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ 35—65

ч. 61, під наголовком „Тяжкий удар для емігрантів", де й подав я повний текст проєкту, що ріжниться від тексту обовязуючого закону, що звучить тепер так:

Ст. 1. Польського громадянина, що живе за кордоном, можна позбавити польського громадянства, якщо:

а) діяв за кордоном на шкоду польської держави, або

б) проживаючи за кордоном безперервно щонайменше пять літ по повстанні польської держави, втратив звязок з польською державою, або

ц) проживаючи за кордоном, не вернувся до Польщі в означеному речинці на заклик закордонного уряду Річипосполитої Польської.

Ст. 2 (1) Оречення про позбавлення польського громадянства видає міністер внутрішніх справ на внесок міністра закордонних справ.

(2) Це оречення не вимагає умотивування і є негайно викональне.

(3) Це оречення можна заскаржити до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Ст. 3 (1) Втрата польського громадянства чоловіком простягається на його дружину, а батька (нешлюбної матері) — на його (її) діти у віці до 18 років, якщо ті особи проживають за кордоном і в оречені про позбавлення не вилучено їх від утрати громадянства.

(2) Вилучення дружини і дітей може прийти, якщо з цілости життєвих відносин виходить, що вони не були у фактичній подружній або родинній спільноті з чоловіком або батьком (нешлюбною матірю) і не стосуються до них обставини, передбачені у ст. 1 нинішнього закону.

Ст. 4. Дружину польського громадянина можна теж окремо позбавити польського громадянства, якщо з цілости її відносин виходить, що фактично подружа спільнота була зірвана і якщо заходять щодо неї обставини, передбачені у ст. 1 нинішнього закону.

Ст. 5 (1) Особи, що їх позбавили польського громадянства на підставі ст. 1 буква а) нинішнього закону, навіть після того, як дістануть чуже громадянство, можуть перебувати часово на просторі польської держави тільки за попередньою згодою міністра внутрішніх справ.

(2) Хто всупереч повищій постанові перебуває на просторі польської держави, підлягає карі вязниці до пяти років і карі грошевій.

Ст. 6. Виконати нинішній закон доручається міністрові внутрішніх справ в порозумінні з міністром закордонних справ.

Ст. 7. Нинішній закон входить у життя в днем оголошення.

Наведений закон є вимковим законом суто політичного характеру. Він касує або змінює деякі дуже важні постанови закону про громадянство польської держави з 20. січня 1920. р., і входить навіть дещо і в ділянку цивільного права. Він заторкне тисячі і тисячі наших земляків, що добровільно, чи поневолі виїхали за кордон і проживають там як формальні польські громадяни, не придбавши досі іншого громадянства.

Постанови первісного урядового проєкту були значно строгіші. На соймовій правничій комісії вдалося українським і жидівським її членам при піддержці їх внесків частиною польських членів притупити вістря цілої низки постанов проєкту. І так:

В урядовому проєкті була постанова, що польське громадянство тратить і цей, хто хвилево, хочби на дуже короткий час, виїхав з Польщі за кордон нпр. на конгрес, виставу, в торговельних інтересах або на лікування і там сказав щось таке, або написав, або дав інтервю, що польська влада могла вважати за роботу на шкоду польської держави. По повороті до Польщі міністр внутрішніх справ міг його потягнути до відповідальности і позбавити його польського громадянства з усіми дальшими наслідками. А про позбавлення громадянства рішала сама адміністраційна влада на основі дискретних конфіденціональних поліційних доносів чи рапортів, при чому від її оречення не прислуговувала інтересованій стороні ніяка правна оборона, бо не було навіть позву до Найвищого Адміністраційного Трибуналу. Тепер цього ригору нема.

Дальше у ст. 2, уступ 1, додано, що міністр внутрішніх справ видає своє оречення на внесок міністра закордонних справ; у проєкті було, що міністр внутрішніх справ видає своє оречення виключно з власного почину. У тій самій статті додано дуже важний окремий третій уступ, а саме, що оречення міністра вн. справ про позбавлення громадянства можна заскаржити до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

У ст. 3, уступ 1, введено найважнішу зміну, рішальну для громадянства, а навіть для екзистенції десятків тисяч польських громадян — у практиці булоб це торкалося майже виключно українців, а частинно теж і жидів, — що живуть в краю. Річ ішла про жінки і діти тих громадян, що проживають закордоном і втратили польське громадянство на підставі постанов цього закону. Проєкт постановляє, що жінки і діти тих громадян тратять автоматично польське громадянство, хоча постійно проживають в краю і ніколи за кордон не виїздили. На підставі зголошеного закону тратять вони польське громадянство тільки тоді, якщо самі проживають за кордоном.

Що більше, Додано окремий другий уступ, на підставі якого навіть жінка і діти, проживаючі за кордоном, не тратять польського громадянства, хоч утратив його їх чоловік або батько, якщо не жили вони з ним у фактичній подружій або родинній спільноті і якщо супроти них не заходять обставини, передбачені у першій статті цього закону.

Таким робом не буде бодай численних трагедій в родинному житті та врятовано матеріяльні добра міліонової вартости. Подумати тільки: в Галичині проживають тисячі жінок і дітей наших емігрантів, які на підставі постанов згаданого вище закону можуть бути позбавлені польського громадянства. Сьогодні цієї небезпеки для тих жінок і дітей вже нема. Нині, якщо наш емігрант за океаном, у Франції або Чехословаччині чи деинде втратить польське громадянство, то тим самим не тратить польського громадянства його жінка і нелітні діти, що осталися тут у краю.

У четвертій статті закону зроблено вилім від постанов обовязуючого закону про польське громадянство з 20. січня 1920. р., на підставі якого замужня жінка набуває і тратить польське громадянство через свого мужа. Тепер може трапитися такий випадок, що жінка, яка за кордоном не живе зі своїм шлюбним чоловіком у фактичній подружій спільноті, може втратити самостійно польське громадянство, хоч її муж може надальше залишитись польським громадянином. У практиці таких випадків, здається, не буде багато.

Карні санкції заключає ст. 5, уступ 2. Карою є вязниця і гривна одночасно. Найнижчий вимір вязниці на основі ст. 39, § 1 карного кодексу є шість місяців, найвищий на підставі закону про позбавлення громадянства є пять років. На підставі ст. 42, § 1 к. к. гривни можна вимірити в висоті від 5 золотих до 200.000 золотих, при чому на випадок нестягальности гривни можна вимірити заступчу кару до двох літ вязниці (§ ст. 43 к. к.), рахуючи за один день вязниці [illegible] до 100 золотих (§ 3, ст. 43 к. к.). У першій інстанції видає присуд окружний суд.

На руки Р. С. У. К. у Львові пересилає
щирі побажання
„ВЕСЕЛИХ СВЯТ"
усій Українській Кооперації
Українська Каса в Заліщиках

Я навів у цілости текст закону і дав [illegible]
ке його насвітлення та можливости практичного
його застосування. Зробив я це з огляду на [illegible]
велику вагу цього закону у практиці вже у [illegible]
ближчій майбутности в політичній і матеріяль-
ній ділянці наших емігрантів і їхніх родин. [illegible]
лю це також з тим наміром, щоб оцю [illegible]
статтю як інформаційну і важну для наших еми-
грантів передрукувала українська преса за кор-
доном, передовсім у Сполучених Державах Пів-
нічної Америки і в Канаді, де проживає найбіль-
ше українських емігрантів, ще й досі формаль-
но польських громадян.

Іде загроза на наших емігрантів і їх ро-
дини. Первісні розміри цієї загрози вдалося [illegible]
що зменшити, але і ті постанови, що [illegible]
в законі, є дуже тяжкі. Відчує їх безперечно
усіми ригорами і наслідками наша галицька емі-
ґрація, яка ніколи не втішалася [illegible]
польських урядових кол за кордоном [illegible]
ки. Ті кола дуже пильно стежили за цілістю на-
шого еміґраційного життя і його проявами, [illegible]
бливо у політичній ділянці з нагоди усіх [illegible]
ших національних маніфестацій. Є без [illegible]
в руках польських закордонних урядів і [illegible]
відні картотеки з іменами і характеристиками
наших діяльніших емігрантів. Ті останні [illegible]
стати „лишенцями" у практичному [illegible]
станов польського закону про позбавлення гро-
мадянства.

Д-р Степан Баран

Рим перед приїздом Гітлера.

(Від нашого кореспондента).

Рим, 22. квітня 1938.

Прибуваючи цим разом до Риму, найперше я хотів побачити його нове обличчя — духове і матеріяльне. Тимчасом я побачив як Рим увесь поринув у підготові роботи до прийняття Гітлера. В цих днях це єдиний головний настрій. І порозуміння Англії а Італією пройшло з меншим гамором, як повинно було пройти, бо це порозуміння це єдина противага Італії проти „аншлюсу".

Коли йдете головними артеріями столиці, на всіх кипить робота. Вулиця Національне від стації Терміні до майдану Венеція, добрий кільометр обабіч прибрана що 10 метрів у три височенні вгорі римськими вірлами закінчені деревляні стовпи, на яких маятимуть прапори Італії і Німеччини і які вечорами будуть освітлені. Кожна підстава цих трьох стовпиків має на собі герби італійського королівства, Риму, фашизму, нацизму — наперемінУ. Прикрашують теж, поширюючи портики, головну фасаду стації Терміні. Перед стацією стоять високі вежі, на яких видніють римські інсиґнії — медальони з цезарями та вірли.

Найбільше уваги звернено на прибрання великих та справді чудових вулиць — Дель Імперо, що йде від майдану Венеція до Колісею і вулицю Деі Тріонфі, що від вул. Дель Імперо звертає біля Колісею праворуч і попід арку Константина пробігає поміж горбами Челіо і Палатином до вул. Чірко Массімо, що йде схилами Авентину. Вулиця Дель Імперо, що отвирається і замикається, великорозмірними інсиґніями старого Риму, обабіч прибрана високими римськими „тріподами-триніжками" — які в хвилину прибуття Гітлера кидатимуть стоси червоного полумя. Таксамо вул. Деі Тріонфі має обабіч величезні смолоскипи у формі кількараменних канделябрів, а замикають цю вулицю знову великі [illegible]
інсиґнії.

Ось так, з першого враження, [illegible]
ловна картина підготових робіт на [illegible]
фірера. Це — на нашу думку — [illegible]
Більше цікаве — як населення Риму [illegible]
ці приготовчі роботи.

Треба тут звернути засадничу увагу [illegible]
хову ріжницю між фашизмом і [illegible]
ідеольогічно-політичні явища [illegible]
характеру, проте — перше: латинське [illegible]
германське, південь і північ. Перше [illegible]
у собі фанатизму (хіба у [illegible]
нах), а опирається на життєвому [illegible]
бачимо в політиці Італії, що раз [illegible]
політики континентальної, то [illegible]
ської, то африканської. Свій устрій [illegible]
шизм на здорових настроях усіх [illegible]
шарах. Друге явище — нацизм, [illegible]
чистий фанатизм, має один [illegible]
аж до остаточности — [illegible]
Один і другий устрій зійшлись [illegible]
формі — війна проти Москви. [illegible]
їх сьогодні. Дальше — Італія, [illegible]
віч, іще напевне не забула [illegible]
воєн із німецькими племенами, [illegible]
тільки австрійські. А найважніше — [illegible]
Настрої мас Італії є абсолютно [illegible]
ви злуки Німеччини з Австрією. [illegible]
віжки цих настроїв находяться у [illegible]
які вміють і знають найти [illegible]
коли ті віжки тягти і як треба [illegible]
Відомо, що кожний лад витравлює [illegible]
строї мас, тільки один робить [illegible]
гірше.

То й не диво, що перед приїздом [illegible]
Риму в настроях [illegible]
єте не тільки настрій [illegible]
того латинського глуму, [illegible]

левно не було в Берліні, коли туди їздив Мусоліні. Тут сміло можна пристосувати — слідкуючи уважно за настроями столиці — італійську, з абруцційської округи приповідку в діялекті, яку селяни, між іншими, вивішують на видне місце в своїх хатах: „А канешюне е фессе" — тут ніхто не є дурний. На тлі цих настроїв кружляє багато актуальних політичних дотепів, що полягають на грі слів і тому не можемо їх передати. Їдкий гумор протинає святочні приготування. Нема найменшого сумніву, що коли б Гітлер був прибув сюди перед „аншлюсом", було б безмірно більше ентузіязму.

Але одного не забуваймо, що поминаючи ці настрої, юрба хлине на привіт фірера, бо кожна юрба жадна видовищ.

Безперечно, що Гітлер матиме тут куди кращий сценарій, якого не мав Мусоліні в Берліні. Вулиця Деї Тріонфі проходить біля могутньої понурости руїн палат імператорів, попід арку Костантина; вулиця Дель Імперо — проходить поміж фора імператорів Юлія Цезаря, Траяна, Нерві, Августа і кінчається перед палатою Венеція, де находиться серце і мозок сучасної Італії. Врешті ще й весна Риму опянює.

М. Зазамський.

Візита Гітлера в Італії заповіджена офіційно.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє офіційно, що Гітлер виїде 2. травня до Італії, щоб ревізитувати Мусолінія. З ним виїдуть міністри: фон Рібентроп, Гес, Ґебельс, Франк, Ламерс, начальний вожд ґен. Кайтель, шеф поліції Гімлер, шеф маринарки контрадм. Шневінд і інші державні й партійні достойники.

ПРОГРАМА ПОБУТУ ГІТЛЕРА В ІТАЛІЇ.

Дотепер ще не устійнено офіційної програми візити Гітлера в Італії. Наскільки виносити з дотеперішніх приготувань, ця програма буде така:

3. травня вечором Гітлер приїде до Риму.

4. травня відвідає він короля, зложить вінки на могилі Невідомого Вояка і т. п., пополудні буде на пописі 50.000 фашистівської молоді.

5. травня виїде Гітлер до Неаполю, де відбудеться ревія фльоти.

6. травня: військова ревія, у Римі, попис на сієнському майдані, приняття на Капітолі.

7. травня: військові вправи у Санта Марінелля і летунські у Фурбара.

8. травня: маніфестація на форум Мусолінія.

9. травня: побут у Фльоренсії.

КОНФЕРЕНЦІЯ ІТАЛІЙСЬКИХ І НІМЕЦЬКИХ ПРОМИСЛОВЦІВ.

Підчас побуту Гітлера в Римі відбудеться третя конференція італійських і німецьких промисловців над поглибленням господарської співпраці обох держав.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам

„Маємо замкнені уста, не маємо права навіть боронитися".

З листу до Редакції.

Чернівці, у квітні 1938.

Яка не була б румунська конституція, який не був би румунський уряд, становище українського народу в Румунії від того не зміняється, бо воно не має нічого спільного з тим, що написане у конституції, а з другого боку відношення кожного румунського уряду до українців одне: неґативне.

Але справді безцеремонна та жахлива нагінка на все, що українське, почалася від „Самостійницького процесу", тобто від демонстрації проти румунського гимну. Тоді заборонили у всіх школах Буковини, Басарабії та Мармарощини науку і навіть релігію в нашій мові. Суд, військо, громадські уряди урядують тільки по румунськи. В урядах висять таблиці з написом, що урядовця, який говоритиме по українськи, зараз викинуть зі служби. Православний священик не має права відправляти похорону або вінчати по українськи.

Після тієї демонстрації проти румунського гимну влада припинила діяльність всіх наших товариств. Арештували й гнобили свідомих. По шести місяцях, після того як Товариства дали цілу низку заяв вірности Румунії і королеві, влада дала їм дозвіл вести далі свою працю. Але кожне товариство мусить за кожний раз вносити прохання за дозволом на засідання виділу. Співочі й театральні товариства мусять кожного місяця просити дозволу на проби, причому влада не дає дозволу на більше як на дві проби на тиждень. За кожну пробу треба платити 50 левів (2 зол.). Але ані цей дозвіл ані ця оплата не забезпечують перед всякими несподіванками від влади. Час до часу військо окружає „Народній Дім" або іншу нашу установу та переводить ревізію всіх присутніх. Це у Чернівцях. На провінції не можна носити вишиваної сорочки, не то, щоб істнувало українське товариство.

Черновецькі аматорські гуртки мусять кожну, навіть таку стару, як світ, песу посилати до цензури до Букарешту, і то за кожний раз, коли хочуть грати. Дозволи дає тільки команда дивізії. Як виглядають такі дозволи, свідчить про те факт, що цього року заборонили всі Шевченківські свята. Або ось такий приклад. „Мужеський хор" і „Кобзар" підготовили монументальне свято і хотіли дати його під фірмою звичайного попису. Дістали дозвіл на 17-го квітня. Але вже 11-го квітня міністерство внутрішніх справ заборонило концерт.

Ще цікавіша історія з песою Черкасенка „Вельможна Пані Кочубеїха", яку підготовив „Міщанський Хор". На прохання прийшов з Букарешту дозвіл виставити песу, але заборонили артистам виступати в історичних одягах. Отже в неділю, 10-го квітня ц. р. йшла у Чернівцях при битком заповненій салі „Народнього Дому" цікава вистава: Ґенеральний писар Кочубей, полковники Данило Апостол та І. Іскра... у фраках. Кочубеїха, Мотря та інші в одягах з XX-го століття. Не треба додавати, що програмки дозволяли видрукувати тільки в румунській мові.

Від нового року до 17-го квітня відбулося всього чотири театральні вистави у Чернівцях, 5 на провінції. Басарабія і Мармарощина мовчать...

Так виглядають наші права, так виглядає наше життя. Нас тут 1,200.000. Над нами два воєнні суди: в Кишиневі і Чернівцях. Засуджують на роки за вишивану сорочку, за українську пісню, за галицьку або американську газету, за необережно сказане слово.

Були в нас часописи: „Самостійність", „Рада", „Правда", „Хліборобська Правда", „Самостійна Думка", „Українські Вісти", „Українська Ластівка", „Час". Всі вони втримувались за гроші читачів і всі їх румунська влада закрила. Сьогодні виходить за окремим дозволом тільки „Час". Правда, він ніколи не був надзвичайно редаґований, але тепер жах на нього дивитися: під примусом мусить він приносити старі передруки з румунських часописів. Маємо замкнені уста, не маємо права навіть боронитися перед терором та переслідуваннями.

Дощі спинюють операції на еспанських фронтах.

Комунікат національної головної кватири стверджує, що сильні дощі та бурі унеможливлюють військові операції. Лиш на відтинку Альфамбри випростовано лінії. Війська з відтинків Ехульве й Аліяґа получились.

Перед новою війною між Параґваєм та Болівією

Бувший параґвайський президент заявив у інтерв'ю, що конференція в Буенос Айрес, яка має уможливити замирення між Болівією та Параґваєм, мабуть покінчиться неуспіхом, тому треба сподіватися дальших воєнних кроків між тими обома державами.

ПОДИВУ ГІДНА ІСТОРІЯ КАНАДІЙСЬКИХ ПЯТЕРНЯТ!
Найновіша сензаційна вістка!...
KURIER
В Канаді вродилися П'ятенята.
Чи будуть жити? Тривожні питання
28 травня 1931 р.! Народини П'ятенят два м'сяці перед часом здивували цілий світ
По приході на світ і якийсь час пізніше, канадійські П'ятенята купали в масляновім олійку — з хвилиною, коли вже можна було їх купати у воді з милом, ми вибрали виключно мило Пальмолів до щоденних купелів цих славних на ввесь світ дітей.
Dr. Allan Roy Dafoe
Опіку над здоровлям і гігієною славних П'ятенят віддали лікарям-спеціялістам.
А нині пята здоровіших, кращих, веселіших дівчаток ніж канадійські П'ятенята Христи, Іванка, Оленька, Анна і Маруся Діон.
МАМО Вживай теж до купелі Твоїх дітей Пальмолів, мила вироблюваного для ніжної скіри канадійських П'ятенят. Ти також гарна Пані вживай до лиця і купелі мила Пальмолів. Бо мило Пальмолів виробляють на масляновім олійку, який є найкращим засобом, як зберігати молодість і свіжість цери.
Мило Пальмолів можна дістати у всіх перфумеріях і дрогеріях та крамницях Народньої Торговлі, Місцевих Українських Кооператив і Центросоюзу.
PALMOLIVE

По широкому світі.

Данія зобовязалася збільшити вивіз англійського вугілля і текстильних товарів на 20,000.000 корон.

У Японії святкували уродини микада, що покінчив 37 літ.

Канада перенесла всі гармати і припаси муніції з Галіфаксу до Ванкуверу.

Фінляндський уряд задумує визнати анексію Абісинії.

ВЕСНЯНІ
убрання і плащі
поручає ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР У БУКАРЕШТІ.

Румунський король Кароль II. висловив згоду на те, щоби заменувати польським амбасадором у Букарешті Роґера Рачинського.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Перший день англьо-французьких нарад.

ПОРОЗУМІННЯ ЛЬОНДОН—РИМ—ПАРИЖ. — ЕСПАНСЬКА СПРАВА. — АБІСИНІЯ. — ЛЕТУНСЬКА СПІВПРАЦЯ. — ПОМІЧ ДЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Англьо-французькі розмови в Льондоні тривали вчора 6 годин.

Французькі міністри заапробували середземноморську політику

Чемберлена та англьо-італійське порозуміння. Стверджено, що франко-італійське порозуміння побажане, але дотеперішні розмови Бльонделя з Мін. Чіяном не дали ще бази для конкретних переговорів.

В еспанській справі

французькі міністри приняли британську формулу на евакуацію добровольців. Франція обіцяла дальше вести неінтервенційну політику, зате Англія зобовязалася не допустити до італьо-німецької інтеренції в західній частині Середземного Моря.

У справі **визнання італійської суверенности над Абісинією** нема між Парижем і Льондоном ніяких розбіжностей.

Щодо **військової координації.**

Франція обіцяла заспокоїти на своїй території, зокрема дасть їй до диспозиції деякі летунські бази. Англійське летунство має спеціялізуватись у важких бомбовиках, французьке — у розвідчих літаках. Англія поможе Франції в закупі сирівців.

Британські міністри зробили застереження, що евентуальні наради ген. штабів обох держав мають іти на основі гіпотечних плянів оборони, не у відношенні до теперішньої ситуації.

Вихідною точкою до того роду нарад не сміє бути, згідно з домаганням Чемберлєна, **справа відношення чехословацького уряду до німецької меншини.**

Треба не допускати до загострення того конфлікту, а то, якби він довів до збройного зударення. французька поміч для Чехословаччини прийшлаб запізно. В пятницю йтимуть дальші розмови на тему Чехословаччини.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР І МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ НА ПРИНЯТТІ У БРИТІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Британська королівська пара приняла в четвер вечором у віндсорському замку французького премієра й міністра закорд. справ, опісля видало в їхню честь обід. Вони обговорили подробиці поїздки короля й королевої до Парижа у червні ц. р.

Після зміни волинського воєводи.

Воєвода Г. Юзефський заздалегідь склав прощальні візити тим українцям, що з ним співпрацювали, і 24. ц. м. в перший день Великодних Свят, прибув до „Рідної Хати" в Луцьку, щоб попрощатися з „цілим" українським громадянством.

Того самого дня прощали Г. Юзефського, як б. волинського воєводу, представники ріжних урядів та деяких організацій у воєвідському уряді, а ввечорі — бенкетом в „Огніску". Тогож вечора Г. Юзефський виїхав до Лодзі.

Наскільки прихильники Г. Юзефського старалися якнайвеличніше з ним попрощатися, настільки його вороги подбали ще більш велично зустрінути 26. квітня нового воєводу Гавке-Новака. Зустріч відбулася на двірці, куди прибула вся луцька „сметанка", представники війська та ріжних організацій. За автом, яким їхав новий воєвода прикрашеними прапорами вулицями, чвалала (це перший раз на Волині!) ескадрона кінноти, а за ним — довгою валкою тягнулись авта. Участь війська у зустрічі нового воєводи коментують ріжно.

Серед польського громадянства після уступлення Юзефського не прийшло до тої єдности, якої сподівалися. Йдуть балачки, що стопроцентові ендеки незадоволені, бо воєвода Гавке-Новак, як кажуть, не ендек, а пілсудчик, близький до військових кол. Відношення до нового воєводи волинського відділу ОЗН-у ще не виявилося.

Сподіваються, що коли воєвода Гавке-Новак не піде надрядним шляхом Г. Юзефського і стане по боці одної з трьох груп польського громадянства (місцеві „земяни" зберігають резерву), то між польськими групами дійде хутко до боротьби.

Слід відмітити один епізод із зустрічі нового воєводи на залізничому шляху Бут—Луцьк, а саме на стації Переспа. Туди веліли прибути місцевим „кулкам" і „Просвітянським Хатам", членам яких зявилися в національних строях (в широких шараварах, вишитих сорочках, кольорових поясах) і з жовто-блакитним прапором. Власть імущі порадили прапор звинути, а польські осадники намагалися заслонити українців, щоб їхні національні строї не разили нічиїх очей...

Х. Х.

Припинили діяльність Т-ва українських робітників „Сила".

Львівське Городське Старостово письмом з 28-го квітня ц. р. припинило діяльність Т-ва українських робітників „Сила" та опечатало його домівку. Як причину припинення діяльности старостово подало між иншим те, що акція допомоги безробітним, яку вело Т-во виходила поза межі його статуту, що Комітет Допомоги Безробітним, який був відділом Т-ва представлявся як загально-українська організація і цим свідомо вводив баламутство серед українського громадянства, що цей Комітет Допомоги Безробітним користаючи з публичної жертвенности не хотів піддатися контролі надзірної влади, що Комітет недоцільно господарив грішми, що загальні збори Т-ва перевели такі ухвали які нарушували приписи закону або статуту, що „Сила" співпрацювала з організацією СУСОП (Союз Українських Студентських Організацій у Польщі), що Т-во вело політичну працю з ворожим відношенням до польської держави, чим виступило проти закону та перейшло межі статутової діяльности.

Не маємо змоги подати докладно всіх мотивів, які городське старостово подало у свому розпорядку, бо хоч зверталися ми до голови Т-ва „Сила" п. Музики, за дотичним документом для інформації, досі його не дістали.

—о—

У справі площі церкви св. Миколая.

З Міської Управи м. Львова надіслали таке спростовання:

До Редакції „Діла" у Львові, Ринок 10.

У звязку з заміткою, вміщеною в числі 82. „Діла" з дня 15-го ц. м. п. н. „Забирають ще одну українську площу у Львові" Міська Управа подає до відома ось що:

Ще восени мин. року почала Міська Управа переговори з парохом церкви Св. Миколая (Св. Пятниці) о. В. Лончиною у справі купна парцель ч. кат. 803/1 і 803/2 громади кат. Знесіння під будову відчищальні при ріці Полтві. Ці парцелі лежать на правому березі Полтви, зараз за залізничим шляхом Львів-Стоянів і з уваги на свій промір, положення й уклад терену найбільш підходять для будови відчищальні, що мусить станути при Полтві, на її правому березі і при вибудованій у звязку з будовою відчищальні запорою і поглибленням дна ріки Полтви.

Іменем Парохіяльного Уряду заявив парох о. В. Лончина письмом з дня 14. березня 1938 р. ч. 38. що на випадок, якби конче треба було ужити згаданого грунту під будову відчищальні, рефлєктує тільки на відповідну заміну грунту, не на грошеве відшкодування.

Про те, щоб Міська Управа вивласнювала той грунт, не було й мови. Переговорів у справі купна чи заміни грунту під будову відчищальні покищо не продовжується, а це з уваги на те, що проєкти відчищальні мусить затвердити Міністерство Внутрішніх Справ.

В імя безсторонности Міська Управа просить відповідно спростувати недокладну інформацію.

Президент міста

Д-р Станислав Островський.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 84. Четвер, 26. (14) квітня 1888.

В ДУХОВНІЙ СЕМИНАРІЇ.

У спогадах В. з С. п. н. „Згадки із семинарського життя у Львові", що друкувалися у цілій низці чисел „Діла", пише автор (початок вісімдесятих років): „Конверзація між питомцями, як і між питомцями та настоятелями заведення, була руська. Багато питомців любило в розмовах мішати німецьку, а хто до цієї мішанини у заведенні привик, тому її важко і в дальшому життії позбутися. Між питомцями не було у заведенні партій. Ніхто з нас не чував про „твердих" або „мягких" русинів, всі почувалися мало-русинами. Почата боротьба між руськими і польськими послами на першій соймовій каденції за національні права, як і неприязні виступи польських часописів проти русинів — а ми ці часописи читали — все те чимало причинилося до піднесення у заведенні народнього духа. Настоятелі заведення, хоч всі були в души добрими русинами, тримались в резерві, і я не чув навіть у приватній розмові, щоби котрий з них старався підтримувати у нас народній патріотизм".

СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В РУМУНІЇ.

У передовій статті читаємо про те: „Як видно з дотеперішніх вісток, то селяни в останніх днях почали щораз сміливіще виступати. Так треба було місто Каляраш окружити довкола військом, бо селяни грозили, що нападуть на місто і його спалять. Здається навіть, що пробували напасти на місто, бо між селянами і військом прийшло до кровавої бійки, в якій трьох убили, вісьмох важко ранили. Але селянам не вдалося підпалити міста. В багатьох сторонах краю кинулися селяни на військові магазини і стали забирати з них зброю, щоб потім могли ліпше боронитися від війська. В кількох місцях напали вони також на залізничі поїзди, а коло Слободзії повиривали шини на залізниці на кількасот сяжнів далеко".

ЩАСЛИВА КРАЇНА.

В новинці під таким наголовком: „В Злучених Державах Америки мають забагато грошей і тому посли видумують ріжні проєкти, в який спосіб можнаб зменшити державні доходи. Посол Рандаль з Пенсильванії виготовив законопроєкт, який — як його ухвалять — зменшить доходи держави на 55 мілїонів. Рандаль домагається, щоб знести цілком податки від тютюну і горівки з овочів. В Европі навпаки, тільки над тим думають, як збільшити податки. Але в Америці не знають мілітаризму!"



Міністерська комісія в Золочеві.

Комісія міністерства внутрішніх справ, складена з високого міністерського і одного воєвідського достойника, у кабінеті золочівського старости переводила два дні слідство й допити у справі відомих подій в часі похорону поліційного агента Бісіska. Міністерський інспектор у розмові зі співробітником львівської „Газети" заявив:

„Уряд, доцінюючи велику вагу національної проблеми з одного боку, коли мова про польсько-жидівську справу, і з другого, коли мова про справу польсько-українську, делегував нас сюди, до Золочева, щоб на скаргу українців у справі останніх подій в часі похорону агента, перевести на місці слідство і переслухати зацікавлених. Ми переслухали цілий ряд осіб з одного і з другого боку, а вислід нашої дотеперішньої праці передамо міністерству внутрішніх справ".

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашне навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися філії та читальні „Просвіти" й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

Економічний огляд.

На краєвому і на світових збіжевих ринках.

Знижка цін збіжжя в місяці березні і з початком квітня ц. р. наробила багато шуму та нагнала багато страху всім, хто звязаний з господарським, зокрема зі сільсько-господарським життям. Тільки українці, що майже в 9/10 є хліборобами, чогось мало зацікавлення виявляють питанням: **перед чим стоїть наше хліборобство, перед чим стоїть ціле українське господарське життя, тісно звязане з долею й недолею селянства?**

В часописі „Сільський Господар" з 15. червня і з 15. листопада 1937. р. я застановлявся над тим питанням і дійшов до висновку, що треба **„приготовитися та поробити запаси, щоб перебути гірші часи"** Цю думку висловив я на підставі даних про врожай збіжжа у світі та в краю, як також стану погоди (посуха), яка потягнула за собою великий брак паші, що в наслідках мусіло дати зменшення молочности коров та їх надмірну подачу, дотого в худім стані, по низькій ціні. Само зменшення молочности коров і їхня надмірна подача по низьких цінах у нашому хліборобстві могли викликати чи приспішити прихід господарської скрути, бо українське, малоземельне селянство, головний готівковий дохід черпає із тваринної продукції.

Не можна у короткій, часописній статті, перевести докладної аналізи доходів селянського господарства, однак на підставі даних „Пулавського інституту" треба ствердити, що тільки 1/3 доходу дрібний селянин має зі збіжевої, а решту із тваринної продукції. Захитання і зменшення доходу через обнижку цін тваринних продуктів, загрожує українському хліборобству черговим заломанням. Це находить своє потвердження в недавньому часі, бо саме в 1930/31 р, коли прийшла велика знижка цін тварин, наше селянство тоді щойно її сильно відчуло, хоч господраська кріза почалася вже в 1929-30 р. наглою обнижкою цін збіжжя.

Однак господарське становище нашого селянства залежне не тільки від місцевих умовин, а тісно звязане з цілим господарським станом хліборобства у Польщі та у світі. Всі ознаки господарської політики Польщі кажуть догадуватися, що тут не прийде до ніякої зміни на краще. Зрештою годі говорити про будьяку зміну господарської лінії, якщо вона взагалі не істнує. Є тільки багато слів, а практика цілком протилежна. Голоси всіх відповідальних чинників за господарський стан треба брати, як суто політичні обіцянки і тільки обіцянки. Про це починають голосно говорити в колах, що є зацікавлені господарсько, а не політично в піднесенні добробуту польських селянських мас. Проф. Бужк у ч. 1. за січень ц. р. часопису „Весь і Паньство" говорить виразно ось так: „Голосне гасло „фронтом до села" має на меті підбити село по відібранню йому самоврядування, впливу на державу, політичних прав, відсунути його від освіти та знищити його власні організації!". При такому підході загальної, а в тому й господарської політики, не може бути мови про покращання долі хліборобства. Зате погіршення її можна сподіватися кожної хвилини тим більше, що всі держави у світі тепер дійсно, а не тільки на словах дуже багато уваги присвячують становищу хліборобства. Виконують це з уваги на загальне господарське значіння хліборобства у народнім господарстві кожночасно, а в часі війни зокрема. За кордоном зрозуміли, що „корову можна доїти, але треба її добре годувати" і тому навіть консумційні та промислові, не говорячи вже про відповідальні державні кола стараються не допустити до руїни власного хліборобства.

Якаж тепер ситуація у міжнароднім хліборобстві? Господарське становище хліборобства найкраще зілюструвати можна на підставі даних про поверхню засівів, збори збіжжя і кількостевий стан тварин та хліборобських цін, себто збіжевих і тваринних продуктів.

Головними родами збіжжя в міжнародній торговлі є пшениця, кукурудза, а вже менше ячмінь жито й овес. Посівна площа під пшеницею у світі в останніх двох роках помітно зросла і коли середня за 1936—1930 рр. була 101.3 міл. гектарів то в дальших роках: 1936 р. — 103.8 міл., 1932 р. — 105.7 міл., 1933 р. — 101,7 міл., 1934 р. — 98.6 міл., 1935 р. — 99,9 міл.; 1936 р. — 100.5 міл. то вже у 1937 р. — 108,2 міл. гек., а в 1938 (оцінка з березня) 106.0 міл. при чому зменшення площі в 1938 р. повстало через страти в Америці. Бракує тут даних про засіви в Совітах, Китаю, Ірані і Іраку, одначе ті краї в останніх літах не відограють ніякої поважнішої ролі у торговлі пшеницею.

Світова продукція і запаси пшениці в 1928-1938 рр. (без Совітів) виглядають ось так у міліонах сотнарів:

Рік	Засівна площа у міл. гект.	Світова продукція	Продукція експортерських країв	Продукція імпортерських країв	Запаси на 1 серпень збіжевої кампанії
1928-29	—	1070	770	300	122
1929-30	—	943	609	334	118
1930-31	—	1019	728	290	136
1931-32	103.8	1055	731	324	140
1932-33	105.7	1049	667	382	166
1933-34	101.7	1040	632	408	153
1934-35	98.6	953	571	382	100
1935-36	99.9	970	585	385	67
1936-37	100.5	955	624	331	29
1937-38*)	108.2	1027	682	355	65

Бачимо, що зі зростом засівної площі, зростає загальний збір пшениці в світі, одначе з тим, що збільшення збору є сильніше в імпортерських краях, а слабше — навіть не дорівнює зборам з 1928, 1930 і 1931 рр. — в експортерських краях. Через те торговля пшеницею у 1937-38 р. сильно підупала і міжнародні обороти змаліли, бо імпортерські краї стараються покрити свої потреби краєвою продукцією і визволитися по змозі від імпортованої пшениці. Як обчисляє Міжнародній Хліборобський Інститут у Римі — міжнародні обороти пшеницею за час від 1. VIII. 1937 до квітня 1938 р. зменшилися на 23 міліони сотнарів (з 114 міл. в 1936-37 на 91 міл. сотн. у 1937-38.) а в порівнанні до оборотів з 1931-32 на 55 міл. тон, себто більше як на 35 прц.) При загальнім зменшенні торговельних оборотів держави, які вивозять пшеницю чи інші збіжжа, старалися за всяку ціну утримати свої збутові ринки і робили це навіть через обниження ціни. Такі перегони для вдержання ринків вплинули на загальну обнижку цін пшениці у світі. Ціни пшениці у золотих на світових ринках мали ось такий стан в 1934—1938 роках:

Біржа	Річна пересіч 1934/35	1935/36	1936/37	Чвертьрічна пересіч I	II	III	IV	1937 р. груд.	1938 р. січ.	лют.	берез.
Варшава-Познань	17.52	19.43	27.19	27.98	30.56	29.68	28.39	28.26	28.25	27.79	25.65
Гамбург	19.25	20.22	28.47	30.19	30.11	31.13	33.23	.	.	.	.
Роттердам	12.90	17.10	23.27	28.38	25.47	23.23	21.23	20.60	21.60	21.72	19.55
Ліверпуль	15.56	18.32	26.58	27.83	28.34	27.73	25.47	25.34	26.90	27.47	.
Нюйорк	20.43	21.60	27.26	29.26	28.45	24.76	21.62	21.22	21.09	21.75	.
Буенос-Айрес	—	16.59	20.06	18.63	21.89	22.54	21.10	18.14	16.38	18.24	14.31

Беручи те все на увагу, бачимо, що нема гарних виглядів для хліборобства, хоч ще не знаємо, який буде врожай у цьому році. Проте не можна забувати, що Польща яка в 1937/38 р. зі страху перед браком збіжжя в краю для добра консументів здержала вивіз, тяжко довелеться здобувати раз утрачені вивозові ринки, а це при кращім врожаю може дуже сильно обнижити ціну і тимсамим спричинити великі втрати у хліборобстві взагалі отже і в нашому.

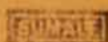
Не краще виглядає стан на світових тваринних ринках. Усі держави сильно побільшують тваринну продукцію і то продукцію мяса і молока. Майже ввесь вивіз мяса, волового і свинячого у різних формах, відбувається у рямцях точно означених контингентів, а вільні ринки щораз то менше виказують потреб. Дотого загальна пошесть прищиці, яка появилася в деяких околицях Польщі і зближається до наших земель (Ланьцут), дуже часто є причиною до цілковитої заборони ввозу тваринних продуктів із Польщі.

Все це разом створює не дуже то прихильні умовини для хліборобства, тимбільше для нашого, яке не може провадити своєї власної, згідної зі своїми бажаннями та інтересами господарської політики. Світове господарство, якщо тим поняттям означимо суму поодиноких народніх господарств, представляє сьогодні невеселий образ і годі від нього сподіватися будьяких животворних товчків. Про це можна говорити тому, що теперішнє політичне становище дуже хаотичне і непевне. При теперішній стабілізації оборотів не може бути мови про піднесення ціни і про витворення корисної для хліборобства конюнктури.

Але ворожити тяжко і небезпечно.

Інж. Андрій Адамчук.

*) Тимчасові дані.

„Добре радимо кожному.. на снідання філіжанка 

—o—

Ще про мову вивісок.

Моя стаття п. н. „Господарський патріотизм і господарська троттадратія" викликала реакцію „Українських Вістей" і „Жінки", від якої почалась дискусія про мову вивісок. Не маю заміру продовжувати цієї дискусії, бо обєктивні обставини, в яких живемо, не дуже то сприяють прилюдному обмірковуванню такої справи в пресі і через те не можна обставити своєї думки такими аргументами, які будьб до того потрібні. І не для полеміки беру за перо ще раз на цю тему, але — підтримуючи далі свої твердження — хочу тільки спростувати одну суттєву нестислість, якої допустились обі згадані газети, передаючи коротко зміст моєї статті: Я не назвав „троттадратією" ані шовінізмом домагання українських вивісок у засаді, а назвав я цим словом те домагання, висунене **в безоглядній формі** і то дотично Львова. Засадничо про саму вимогу я писав, що вона **„зовсім очевидна і слушна"**, застерігаючись тільки проти того, щоб її ставити в абсолютній формі, як „кондіціо сіне ква нон". Бо для того, щоб виконувати якунебудь національну місію, треба наперед істнувати (звідси примат у мене „прімо есзістенціє"). Українські вивіски, які дуже швидко щезалиб разом із неудачею купця чи реміснико (маю на думці українські вивіски там, де вони „небезпечні"), нічого не придбалиб нам національно, а навпаки — причиняючись до упадку торговельної чи ремісничої станиці, зменшалиб разом із тим наш національний стан посідання. Тому я підкреслив, що скорше, ніж ставити до українських львівських купецьких і ремісничих станиць таке домагання в безоглядній формі, треба постаратись за їх **підтримку,** себто **дати їм матеріяльну спромогу виявляти назверх свою національність.** Це велике і почесне завдання **українського жіноцтва**, що при закупах має рішальний голос, і тому сміло можна твердити, що частинна зміна зовнішнього характеру Львова лежить у руках українського жіноцтва.

На питання, „чого бракує українському ремісництву", поставлене „Українськими Вістями" (див. великоднє число) в розмові з відомим ремісником і громадським діячем п. **М. Стефанівським**, почули ми у відповідь: „Перш за все своєї української клієнтелі. **Український ремісник почувається тоді добре, як почуває за собою свою клієнтелю. Він тоді сильний і незалежний".**

Ті самі слова дотичать також українських купців. Коли ж одні і другі, завдяки переважаючій рідній клієнтелі, будуть сильні й незалежні, тоді й мова вивісок щезне як проблема.

Отже створім раніше матеріяльну базу під ту силу і незалежність, а тоді не буде потреби „примушувати" давати українські вивіски (як писала „Жінка"), бо вони появляться з волі самих купців та у вислідії їх незалежности.

Очевидно — ніхто не думає боронити тих, що на цю оборону не заслуговують. Є і такі, яких треба пятнувати, які ховають своє національне обличчя навіть тоді, коли це непотрібне. Є що й інші вивиски в поведінці деяких наших купців та промисловців, що їх треба критикувати. Робить це і „Діло". Взаємно для прикладу хочби вчорашню статтю на Жіночій Сторінці. Але і в критиці мусить бути підхід доброзичливий.

В. Несторович.


Знак охоронний

Чай Прівес

Сильно запашний. Дуже видатний.

ПІД ҐАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

Сторінка без політики.

Заробив у вязниці міліони.

У Капштаді помер 73-літній міліонер Віктор Оріль, винахідник незвичайно поширеної, особливо в англо-саксонських краях гри „пацлі" свого роду рисункової складанки.

Віктор Оріль — це один із тих небагатьох людей, які здобули славу і майно за вязничими мурами. Він син бідних французів, які еміґрували до Канади, зазнав у своїм житті чимало горя. Його родичі померли, коли він ще був малим хлопчиною. Віктор Оріль перекидався з одної професії у другу, щоб лиш знайти якунебудь працю й заробіток. Коли мав 28 літ, оженився з дівчиною з Австралії і в 1893 р. поселився з жінкою в Сіднеї.

І там важко жилося молодому подружжю. Кілька літ вони ледви пробивалися крізь життя. До того Вікторові Орілеві трапилося нещастя. Кермуючи фабричним автом, він переїхав на смерть якусь жінку. Свідки заявили, що всьому винен шофер. Дехто казав, що він був під той час мертвецьки пяний. Суд застосував до Оріля дуже гострий вимір кари й засудив його на 10 літ вязниці.

Після такого гострого присуду Оріль попав у крайню розпуку. Він шалів у вязниці, ломив у келії обстанову, товк головою до стіни. Кілька разів мусіли одягати його у каптан безпеки. Проте начальникові вязниці справді жаль було бідолашного вязня і він намагався облекшити йому побут у сірих вязничних мурах.

Одного разу, коли Оріль сидів у карцері, щоб забити чим небудь час, який тягнувся йому у вічність, він придумав собі розривку. Почав олівцем рисувати на папері ріжні рисунки, відтак розривав їх на частини і знову складав їх разом. Це зайняття виявилося до тієї міри приємне й цікаве, що Оріль рішив його використати для торговельних цілей. При допомозі директора вязниці він навязав листування з фабрикою забавок і фабрика почала справді продукувати рисункові складанки.

Успіх був несподіваний. Гра почала так поширюватися, що Оріль, який діставав від фабрики відсотки, став небавом багатим чоловіком. Після виходу з вязниці він поліпшив свої винаходи, які принесли йому міліони. Коли Оріль мав 60 літ, переселився до Капштаду і велику частину своїх доходів роздав на добродійні цілі.

Дивний випадок підчас екзекуції.

В ночі з 22. на 23. квітня ц. р. у Гентсвіллі (Злучені Держави) мала відбутися смертна екзекуція на електричному кріслі. Згинути на ньому мали два мурини Ваґен і Бенке, яких обвинувачували в убистві поліціянта.

Засуджеників привели до кімнати, в якій відбуваються екзекуції. Католицький священик і протестантський пастор прочитали відповідні молитви і виїмки з біблії. Раптом в останньому менті погасло всюди електричне світло. В електричній станції, яка доставляла струм для цілого Гентсвіль трапився раптом дефект, який можна було щойно по довшім часі направити.

Екзекуція не могла відбутися і засуджених відвели при світлі нафтових ламп знову до вязничних келій.

Щойно годину пізніше заблисло знову світло. Тоді екзекуцію перенесли на год. 2.30 після півночі. Одначе, коли обох муринів привели знову до кімнати з електричним кріслом, Ваґен просив дозволу відчитати свою заяву, що він її написав. У цій заяві підсудний востаннє клянеться, що він невинний...

Коли Ваґен почав читати свою заяву, за стіною озвався шум. Небавом увійшов до кімнати кат і заявив, що внаслідок дефекту апарату, який висилає струм до електричного крісла екзекуція не може відбутися.

— Хіба ви не переконалися тепер самі, що я говорю правду? — крикнув Ваґен, звертаючися до присутніх підчас екзекуції урядових осіб. — Чи ви не добачуєтеся в тому, що трапилося, Божої руки?

Підсудних знову відвезли до вязниці. З доручення губернатора екзекуцію відложили на тиждень.

оли жохорський султан залюбиться.

Недавно часописи цілого світу подали таку превеселу історію: американський режисер Кляйд Еліот, який обїздив голяндські Індії підшукуючи відповідного місця для знимок, відвідав жохорського султана. Султан довго говорив із режісером, вислухав із великим зацікавленням ріжні історії про звичаї Голівуду і вкінці попросив показати йому світлини знаменитих зірок.

Кляйд Еліот виїмав усе, що в нього було й розложив перед султаном.

Він почав оглядати світлини й зупинився на знимці Дороти Лямур:

— Оця мені подобається. Хочу з нею оженитися.

Ледви здержавши сміх, американець заявив, що Дорота Лямур уже заміжна і по американським звичаям більше як одного мужа не може мати.

— Візьміть краще оцю — сказав він для жарту, показуючи світлину Мей Вест.

Султан скривився:

— Трохи за товста. Не люблю таких.

Кляйд Еліот описав цю гумористичну сцену у своїй найближчій кореспонденції і цілу історію передрукувала більшість американських часописів. Одна багата голівудська фірма, яка лянсує саме тепер молоду французьку акторку Олімпію Брадна, рішила використати цю подію для реклями і вислала до Кляйда таку телеграму:

„Запропонуйте султанові Олімпію Брадна".

Жарт дав несподівані наслідки: світлина Олімпії Брадна так припала жохорському султанові до вподоби, що він велів негайно спровадити її в Голівуду. Зрозумівши, що містифікація зайшла трохи задалеко, режісер намагався відмовити султана, одначе всі його зусилля були даремні. Султан не хотів навіть про ніщо чути. Перед двома тижнями голівудська фірма дістала від Кляйда таку телеграму:

„Жохорський султан їде зі своїм почотом до Голівуду жениться з Олімпією Брадна. Стоп. Викручуйтеся самі, як можете. Стоп".

Біда з грішми — біда й без грошей.

МІЛІОНИ ДЖЕКА КУГЕНА.

Джекі Куґен, кіновий актор, який у своїх дитячих роках зробив стрімголову карієру і який прославився виконанням ролі хлопця у фільмі Чарлі Чапліна „Дітвак" виступив тепер проти своїх батьків із жалобою, домагаючися звороту 130 міліонів франків, які він заробив у часі між 4. і 10. роком свого життя. Тепер Джекі Куґен має 21 літ. В минулому році він оженився. Справами фільмової спілки збагаченої міліонами з „Дітвака" кермували батьки Куґена. Кілька літ тому батько Куґена згинув в автомобільній катастрофі. Вдова вийшла недавно вдруге заміж. Вітчим на думку Куґена — шкодить його інтересам. Користуючися правом, яке йому дають документи, він не видає молодому подружжю ні одного сотика на життя — молодець, що заробив у своїм житті міліони — тепер бідує.

Отак біда з грішми біда й без грошей.

МАЙНО МАЛОЛІТНІХ ЗІРОК.

В Америці цікавляться всі у звязку з процесом Джекі Куґена питанням, яким чином забезпечене майно малолітніх фільмових акторів і акторок. Перш усього цікавляться люди тим, куди йдуть велитенські гонорарі, що їх дістає за свої виступи мала Шерлі Темпль.

Кількох репортерів вибралося навіть до родичів малої зірки. Її мати заявила, що коли дівчина підросте, то не потребуватиме процесуватися за свої гроші. Більшу частину гонорарів переливають на її біжучий рахунок, або купують державні процентові папери. Батько Шерлі банковий урядовець і сам дбає про те, щоб гроші донечки були якнайкраще розміщені. Вже тепер мала зірка має капітал, який переважає два й пів міліона долярів.

Інший малолітній актор Джекі Купер теж буде забезпечений на ціле життя. Із тисячі долярів, які він дістає як тижневий гонорар половину примішують у банку на його особистий рахунок.

Двійняки.

Недавно в Амстердамі велике схвилювання викликав двійняк б. міністра Ідена, торговельний агент, який заїхав до одної з найкращих у тому місті гостинниць. Думаючи, що англійський міністр закордонних справ подорожує інкоґніто й тому записався під чужим прізвищем, репортери й фотографи переводили цілу добу облогу гостинниці.

Вкінці нещасливий агент мусів запросити до своєї кімнати делеґацію репортерів і показати їй цілу копицю ріжних ділових паперів, листування і т. д. Переконавшися, що справді зайшла помилка, репортери припинили облогу.

При цій нагоді деякі французькі часописи пригадують, що багато французьких діячів має своїх двійняків. Російський еміґрант Румянцев подібний до Тардіє. Румянцев мешкає на Кот д Азур, де йому іноді просто не дають перейти, головно чужинці. Одного разу Румянцев вийшов на Променад де д' Анґле з написом на спині:

— Я — не Тардіє. По французьки не говорю.

Поліція приневолила його припинити ці жарт.

Мілеран має теж двійняка в Парижі — представника виноярської фірми Жана Батиста Брусоля. Б. президент республики знає про те і стрічався навіть із Брусолем. Одного разу до Мілерана, який ішов Елізейськими Полями, підійшов журналіст-фотоґраф:

— Вибачте, добродію, але ви такі подібні до Мілерана, що попрошу у вас дозволу зробити знимку для мого часопису.

Мілеран з усмішкою дозволив. Репортер зробив кілька знимок, подякував і відтак спитав:

— Чи можна знати ваше прізвище?

— Прошу дуже. Називаюся Жан Батист Брусоль.

Таким чином „сфальшована" світлина Мілерана появилася в часописі, як світлина його двійняка. Читачі дивилися й дивувалися на неймовірна схожість.

У 1930. р. якісь весельчаки зорганізували в Парижі бенкет двійняків славних людей. За столом можна було побачити „Поля Рейно" (кельнера з каварні при бульварі Сен Жермен), „Лебрена" (фризієрського помічника) й багато інших.

„24 ХВИЛИНИ ВЯЗНИЦІ".

У Сан Люї судили недавно якогось чоловіка, який украв два доляри. Мировий суддя Гікс, зваживши, що це був перший проступок молодого чоловіка, застосував найнижчий вимір кари.

— Я буду кермуватися аритметикою — заявив суддя. — Недавно в Ню Йорку судили фальшівника Ришарда Вітнея за крадіж на суму 225 тисяч долярів. За той злочин засудили його на 5 літ вязниці. З того виходить, що за кожних 45 тисяч він дістав рік вязниці, інакше словами, один день — за 120 долярів і година за 5 долярів. Тому, що ви вкрали всього 2 доляри, то ви повинні відсидіти рівно 24 хвилини.

Злодія двох долярів завели на поліційний комісаріят і придержали там рівно 24 хвилини. Відтак пустили його на волю.

ВЕСЕЛЕ.

ВАЖКО РОБИТИ ДВІ РОБОТИ ОДНОЧАСНО.

Моріс Декобра популярний повістяр narікає, що в останніх часах усі фільми стали кепські, особливо американські.

— Чому-ж ви — каже хтось із його знайомих — не свищете на премєрах?

— Еґеж, я справді ніколи на премєрах не свищу.

— А чому? Треба свистати! Інакше вони думають, що фільми подобаються.

— Так... Але якже це зробити? Я не можу свистати і зівати одночасно.



ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за померших Акціонарів, Членів Надзірної Ради, Членів Дирекції та Службовиків
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
відбудеться дня 30. IV. ц. р. в год. 7.30 рано в катедр. церкві св. Юра.
Дирекція запрошує на це Богослужения

НОВИНКИ.

— Лиси, пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Почесна грамота для Митрополита Шептицького.** В пятницю, 29. ц. м. в год. 12-ій вполудне явилася у Митрополита Шептицького делегація союзу українських власників реальностей у Львові під проводом голови радн. Юліяна Русина з членами Виділу :інж. В. Манастирським та І. Олексином, адв. д-ром І. Юзичем, М. Галібеєм, Е. Ігнатом та І. Крохмальницьким і вручила Митрополитові грамоту першого почесного члена згаданого союзу. Коротку промову виголосив голова радн. Ю. Русин, на що Митрополит відповів теплими словами. Грамоту виконав по мистецьки відомий наш артист Святослав Гординський.

— **Музей В. Б. У. у Празі має власний дім.** Зі звідомлення Т-ва „Музей визвольної боротьби України" у Празі, яке помістимо в „Ділі" завтра, довідуємося, що Управа того Музею купила на приміщення своїх збірок дім у Празі — Нусле при вул. Горимірові ч. 8. за суму 230.000 ч. к. На закупленому на власність домі можна буде вибудувати ще один поверх, де будуть більші салі на вистави музейних експонатів, сходини і т.д.

— **Чайний вечір** з танцями в Молодій Громаді, в суботу, дня 30-го квітня в год. 7.30 увечір при ласкавій співучасти Вп. П. Грибенюківної, Люби Соботівної, В. Королика, Я. Масляка та хору ревелерсів „Евгена". Музика — джез Ябця. Вступ для членів Т-ва і учасників клюбу.

— **Пригадуємо,** що перший весняний **„Барвінковий Чайний Вечір"** відбудеться сьогодні, 30. квітня ц. р. в малій салі Лисенка для членів і запрошених гостей. Цікава програма, гагілки, національні танці — дансінг. Початок в год. 21-ій.

— **Традиційне свячене** уладжують в неділю 1. травня ц. р.: Кружок Р. Ш. ім. Б. Грінченка в малій салі Лисенка при вул. Шашкевича ч 5. в годині 4-ій попол. і Марійська Дружина та Батьківський Кружок при купецькій гімназії „Р. Ш." при вул. Курковій ч. 14. в год. 6-ій вечором. На свячене до купецької гімназії приїде теж Преосв. Кир Никита.

— **Нововідкрита крамниця і робітня взуття:** Григорій Боднар, Станиславів, Собіського 38.

— **З прикордонної смуги** виселило повітове старосто в Надвірній на 10 років Василя Жупанського з Прислупа. Як мотив старосто подає засуд за провину проти безпеки держави.

— **Нова криза в міських театрах у Львові.** Директор міських театрів у Львові Януш Варнецький зрезигнував зі свого становища і дальшої аренди львівських театрів мотивуючи тим, що міська управа відмовила йому додаткових субвенцій. Театральна підкомісія міської ради приняла резигнацію дир. Варнецького і згодилася, щоб управа м. Львова сама адмініструвала театрами. Мистецьким керманичем театрів буде директор виленського театру Шпакевич.

— **Кому це потрібне?** Нічю на 4-го квітня ц. р. — як повідомляє „Земля і Воля" — у селі Кривім коло Радехова зрізав хтось великий, дубовий талергофський хрест, що стояв на високому насипі-могилі на місцевому цвинтарі, і який посвятили в 1931-ому році. Покищо невідомо, хто допустився цього святотатського вчинку: „Земля і Воля" твердить, що це зробили українці, тобто робить так, як польська преса, що завжди, ще заки знайдуть винуватців якогось учинку, кидає вину на українців. Та без уваги на те, хто зрізав хрест у Кривім, стоїмо — так як це ми завжди робили — на становищі, що такі порахунки недопускальні і такі вчинки треба гостро осудити.

— **Підземні хідники в Ярославі.** Підчас розкопки фундаментів на ринку у княжому городі Ярославі, що його збудував кн. Ярослав Мудрий, відкрили несподівано великі підземні хідники. Вони тягнуться від старинного княжого замку попри церкву до костела Богородиці на просторі трьох кільометрів. Над розкопками наглядає воєвідський консерватор інж. М. Добжанський.

— **Самогубство польського священника.** В Оброшині недалеко Львова скінчив на днях самогубством життя польський священник 60-літній кс. Ян Стецяк, а не греко-католицький священник о. Іван Стесяк, як це подало помилково „Діло" вчора за польською пресою. Кс. Ян Стецяк мав за собою погану минувшину. Зі своїми парохіянами жив у постійних спорах. Залишив два листи: один до своєї духовної влади, другий до архиепископа Твардовського у Львові. Причиною смерти нервовий розстрій.

— **Львівська хроніка.** У львівському університеті боївка ендецьких студентів напала на студ. Я. Вуйціковського у викладовій салі, якого вже двічі ранили підчас авантур в університеті. Нападеного оборонили професори фізики. Батько хайло Бобринь з Радчі пов. Станиславів знайшов та прем. Славой-Складковського. — В городі Костюшка намагався скінчити самогубством 38-літній Е. Флінк, дорожкар, замешкалий при вул. Балуцького ч. 4. Причиною намаганого самогубства родинне непорозуміння. — Ще в понеді-

Подяка Митрополита.

З нагоди Йордану дістав я численні письма з бажаннями та щирими висловами солідарности з Церквою і зі мною. Не маючи змоги відповісти на кожне письмо зокрема і тим менше всім товариствам, інституціям та особам, підписаним на тих письмах, мушу це зробити цим спільним письмом. Прошу не брати тої загальної форми за брак вдячности і щирого признання для кожного зокрема. Рад би я цілим серцем подякувати кожному зокрема осібним листом. Відтак дістав я багато листів зі святочними бажаннями. Лучу ці дві нагоди, щоб висловити мою найщирішу вдячність і свої найкращі побажання.

У Львові, у Світлу Середу 1938.

Андрей, Митрополит.

лок 25. ц. м. вийшов з дому 21-літній студент І. Лібгабер і за ним загинув усякий слід. Поліція шукає за ним. — Ольга Адамчук повідомила поліцію, що її чоловік погрожує їй обивством. — Юзеф Скорбанський вимантив від Анни Врублювної більшу кількість грошей під притокою, що з нею одружиться, а тепер не хоче женитися. Справою занялася влада.

— **Напад на приходство.** Минулої середи трьох озброєних бандитів напало на приходство в Печинах копецького повіту і домагалися від священника Вацлава Качмарського грошей. А що парох відмовився дати гроші, один із бандитів важко зранив його вистрілами з револьверу. Опісля бандити повязали службу шнурами, знищили помешкання і втікли. Раненого священника у важкому стані відвезли до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** Повітовим лікарем у Рудках призначений д-р Лев Козакевич, дотеперішній окружний лікар у Городку. — 13-літній Ми- Вуйціковського повідомив про цей напад поліцію на полі гранату з часів світової війни і почав її розбирати. Граната вибухла і відорвала йому долоню лівої руки та важко покалічила в обі ноги. Бобриня відвезли до шпиталю у Станиславові.

— **Відгомін справи ген. Загурського.** До окружного суду у Варшаві вплинув внесок Степана Остої-Загурського, братанка ген. В. Загурського, який пропав у 1925 р. серед невияснених обставин, щоб суд признав генерала помершим. У внеску згадано, що від 1927 року В. Загурський неприявний. Витяг з книг населення виказує, що від червня 1926 р. ген. Загурський вимельдований з тим, що виїзджав у невідомому напрямі. В серпні 1927 р. він прибув з військової вязниці у Вильні до Варшави і тут десь про-

---

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

Гіпохондер*).

I.

Професор Добрянський вийшов увечір враз з нареченою до міського саду, в самій середині міста. Обидвоє йшли доріжкою по найвищій терасі і професор розглядався, де вигідно, дискретно усісти. Одначе всі лавочки заняті, на цій самі дівчата, на тій знову хлопці, а там пари закоханих.

—Олю, я знаю ще одну лавочку на цій самій терасі, ходім у закутину, там між деревами.

Лавочка в закутині звичайно занята, та на щастя, чи нещастя професора — стояла вільна.

— Чудове місце — прошептав Добрянський до нареченої — якби створене для нас на задуму й мрії. Гляди, ми в такій темряві, що нас ніхто й не бачить, а там долом нижче тераси і дим, як вилискується озерце до місячного світла, а там далі вулиця, повна гамору й електричного світла. Ми бачимо всіх, а нас ніхто.

І вже хотів пригорнути до себе наречену, як з поблизького дерева закричав хтось тенором:

— Вчора ходила з одним, а нині з другим!

— Зрада, зрада, зрада! — кричав інший голос з високого муру за плечима професора. Професор обернувся, підняв голову вгору й побачив в сутінках ночі, що хтось лежав на мурі згори, звідки й викрикував.

— Вчора одному присягала, нині другому!

— Зрада, зрада, зрада!

— Ходімо звідси геть! — зірвалася Оля її стало дуже ніяково, що хтось сміє таке про неї говорити. Але професор — певний її невинности — взяв її за руку й стримав.

— Це якісь псотники повилазили на дерева й дурні жарти їм у головах. Я їх зараз палицею, я зараз на них поліцая!

— Я з ніким тут вчора не була, ти був жеж у нас! — говорила розхвильована і вже готова розплакатися

— Саме тому, що знаю, що то все неправда, саме тому дурням не уступлюся.

— Зрада, зрада, зрада! — кричав знову хтось із дерева.

— Вчора з одним цілувалася, а нині вже з другим!

Професор ще стримав наречену, хоч і сам не знав, що йому робити. Закликати поліцая? — ніде не було видно жадного, а піде по сторожа безпеки — псотники втечуть. І не знаючи, що має робити, схвильований виняв цигаретку і засвітив сірник. Вогонь освітив посеред темряви — як на образах Рембрандта — ясно лице професора і — в цій хвилині сталося щось несподіване й непередбачене. З дерева нагло хтось зіскочив, відбіг кілька кроків і з темряви перестрашеним голосом засичав до того, що був ще на мурі:

— Професор Гіпохондер!

Чому саме він крикнув: — Професор Гіпохондер! — Бог святий знає. Чи це було безпосереднім виявом страху, чи вже раніше хтось з учнів так у клясі назвав був професора Добрянського, не знаємо — досить, що на цей крик той, що сидів на мурі, теж скоро зіскочив і схилений пропав у темряві.

— Це твої учні... І якто вони тебе називають! Гіпохондер! Гіпохондрику мій золотенький! — вже сміялася Оля. — Видно, що вони на кого іншого засідалися, а побачили тебе і втікли.

— Ясно, що так! — відповів професор скриваючи в душі, що той оклик учнів був йому дуже немилий. При нареченій так його назвали! Але почекай, брате! Він вже знав, хто це зіскочив з дерева і хто це крикнув. По голосі спізнав. Це був Іван Петрів, гімназист, лінюх, ідіот, що не вчився, до школи неправильно ходив із шостої кляси перед вакаціями виступив, бо стояв зле з кількох предметів, а тепер, з початком шкільного року мав здавати іспит до сьомої кляси. Завтра мав здавати! Професор спалахнув:

— Подумай тільки, Олю. Замісць учитися, повторяти, він нині день перед іспитом лазить по деревах! Як горил, людей напастує. Чекай, я дам тобі завтра при іспиті.

II.

Професор Добрянський був справедливим і сумлінним чоловіком, мав звичай точно й основно передумувати кожну проблему, що йому попалася, передумував її у всіх трьох вимірах. Так і тепер справа учня, що кричав з дерева, не давала йому спокою вже цілий вечір. Вже розвійшовся з нареченою, а ще думав про пригоду в міському саді і вже клався спати і ще думав про завтрішній іспит того, що нині виліз був на дерево й викрикував. І на другий день ідучи до гімназії, знов роздумував.

Щоб якслід оцінити поступок якогось учня, ставив собі звичайно професор Добрянський питання: — А що я був би зробив в тому самому віці, в цій самій клясі? Що я тоді любив, чим я тоді займався, чи був тоді здатний до такого вчинку? — І нераз великі провини учнів ставали в його очах малі, коли згадав свої мо

*) Читано в кошицькому радіо

пає. Суддя Макопанський звернувся до військової влади за вичисненням в цій справі. Політичні кола у Варшаві вважають цей внесок політичною демонстрацією ендеків.

— На 12 подруж один розвід. Зі статистичних даних виходить, що число подруж у Франції постійно зменшується, число розводів збільшується. І так у 1930. р. заключено 169.000 подруж і переведено 9.700 розводів, а в 1937. р. число подруж зменшилося до 132.000 зате збільшилося число розводів до 11.600. Ось так у Франції припадає один розвід на 12 подруж.

— Розбудова столиці Литви. Управа міста Ковна доручила власникам партерових домів при головній вулиці — Алеї Свободи розібрати їх до кінця цього року. А що таких домів є лише 15 управа міста рішила їх викупити разом з площами. Власники цих домів зможуть вибудувати нові кількаповерхові камениці користаючи з довгоречинцевих кредитів, що їх дає місто у звязку з розбудовою столиці.

— Не можна сіяти кукурудзи. Загребський щоденник „Обзор" повідомляє, що населення, замешкале у прикордонній мадярсько-югославянській смузі дістало приказ залишити триметрову незабудовану смугу, щоб можна було краще виконувати прикордонну контролю. Одночасно влада заборонила населенню садити кукурудзу і всі ростини, що виростають понад 1 метер, у прикордонній смузі ширини 100 м.

— Корабель зперед 150 років. Управа домен і державних маєтків у Франції розписала конкурс, щоб видобути з дна Сени корабель „Телемак", що затонув перед 150 роками, в січні 1790 р. недалеко місцевости Кій-Беф. Про затоплений корабель кружляють легенди, що він віз з Парижа до Англії клейноди короля Людвика XVI і королеві Марії Антуанети та богатьох осіб їх королівського почоту, які втікали з Парижа. Якщо вартість знайдених дорогоцінностей не перевищає 300.000 франків — припаде тому, хто корабель видобуде. Якщо вартість буде вища — надвишку поділять на рівні части і часину дістане теж держава.

— Щаслива мама. Олівія Діон, мати відомих пятенят, привела тепер на світ сина. Це вже 13-та з черги дитина, що безпосередньо по приході на світ важила 7 і пів фунтів. Олівія Діон має тепер щойно 29 років. Поза пятенятами, які виховуються окремо, матиме в дома семеро дітей (одно померло!)

— Снги і спеки. В Баварії впали минулої ночі такі великі снги, що під їх тягарем ломляться галузззя дерев. У горах верстви снігу грубші ніж були в зимі. В Гамбурзі та околиці приморозки. В полудневій Франції приморозки спричинили великі шкоди у виницях та плянтаціях оливких дерев. Шкоди сягають понад 300 міліонів франків. — У полудневій Вірменії велика спека. В Новосибірську температура дійшла до 7 ступнів в тіні. Такої температури не памятають там від 38 років.

— Здичів у лісі. Недалеко місцевости Ляваль французька жандармерія затримала в доокольчних лісах 60-літнього старця в лахміттях, який сувався на руках і ногах. Коліна старця були покриті зроговатілою шкірою. Він забув уже говорити і не знав звідкіля походить та де мешкає його родина. Не забув лише ще свого імени. Влада веде слідство, щоб віднайти родину нещасливого старця.

— Яке мясо найліпше смакує? Міжнародне бюро праці оголосило статистику про консумцію мяса у трьох европейських і трьох заморських краях. Зі статистичних даних виходить, що найбільше воловини і телятини їдять у Франції, вепровини в Німеччині, баранини в Австралії. На волове мясо і телятину припадає у Франції 64.3% загальної консумції мяса, 49.1% в Австралії, 45.1% в Бельгії, 44.9% у В. Британії, 10.9% в Канаді, 40.6% у Злучених Державах, 13.4% у Німеччині. Консумція вепровини в Німеччині сягала 65.2%, у Франції 21.1%, в Австралії 8.7%, в Бельгії 53.8%, в Англії 32.9%, в Канаді 54.8%, у Злучених Державах 54.1%. Консумція баранини в Австралії сягала 42.4%, у Франції 8.6%, в Бельгії 1.1%, в Англії 22.6%, в Канаді 4.3% у Злучених Державах 5.3% і в Німеччині 1.4%.

— Теж засіб? Інжинір Юрій К. сидів з одним із своїх приятелів у відомій каварні. Живо розмовляли. Нараз оба помітили, що пані, які сиділи поблизу, оглядно зиркали на інжиніра. „Юрку, що це в тебе такі успіхи? — спитав інжиніра товариш — всі пані зиркають на тебе: досі цього у тебе не було! Скажу щиро — відповів з усміхом інжинір — від кількох днів я це помітив і справді не знаю, чому це маю завдячувати. Цікаве. Але чим ти так пахнеш? А! Вже знаю — живо відповів інжинір — тому кілька днів я купив знамениту воду Лявендову Шаха і від цього часу прийшли мої успіхи у пань. Раджу тобі зробити те саме, бо, як бачиш, вода Лявендова Шаха крім прекрасного запаху, недорога і є знаменитим засобом на успіхи у гарних жінок.

— Обережна Пані дому відома не буде журитися, яку зупу зварити на обід, коли памятатиме про практичні зупи в кістках зі знаком КНОРР, з яких в короткому часі можна приладити смачну і поживну зупу. Можна теж скласти комбіновану і дуже добру зупу нового смаку з двох ріжних кісток, напр. з ... ювої кістки і грибової. Випробування особливої ... двох ріжних зуп, пані дому застосує ту, яка ... ватиме її комбінації. Тому, що до виробу зуп КНОРР вживають виключно високовартісних сировин ..., смак цих зуп вдоволить навіть найвибагливішого смакуна. Просимо випробувати теж грибові ... КНОРР у кістках.

— Жіночі недуги. Автори клінічних відчитів ... жіночі недуги підчеркують корисне ділання ... ної гіркої води **Францішка Йосифа**, теж у ... практиці.

815 удільовців з ок. 1900 виплаченими уділами — разом на суму 46.103 зол. довоспіло **Пром.банкові** зібрати 541.000 зол. оборотових фондів, а яких виплатив Пром-банк за 1937 рік 3½ мід. зол. ріжнородних позичок **на розбудову ремесла, торговлі й промислу.**

Подвоєння скількости уділів доводить **подвоїти оборотові фонди** й видатно збільшити кредити, які причиняться до поправи **господарчої коньюнктури країни.**

Тому не отягаймось!

Кожний українець стає негайно членом

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. п.

Відозви й комунікати.

ДО ВСІХ ФІЛІЙ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАР[Я]" У КРАЮ.

Вже в 1937. р. звернули ми увагу ... колам нашого селянства і в щоденній і в ... пресі на стан та порядкування спільних ... тів по наших селах. Коли запасу землі, ... чеої до парцеляції, є на наших землях ... га, з того у Східній Галичині 161.000 га і ... землю так побиваємось, то куди більшу ... треба звернути на спільні т. зв. громадські грунти, яких нараховуємо 585.000 га, а ... самій Східній Галичині 373.000 га, з чого на ... си припадає понад 100.000 га.

Справа спільних грунтів тим актуальна, що це переважно еквіваленти за зречення сервітутових прав на пашення худоби, ... на будову й опал. Тимсамим чисто ... власність наших селян, які дістали ... грунти в заміну за сервітути, є тільки ... кому громадському уживуванні.

І досі нам дивно, чому тими грунтами ... малими винятками завідує і забирає ... ди громада, а тепер волость, ба, ... господарям забороняють розпоряджати ... грунтами. Чому ніхто не подбав ... табулярних вписів, у яких переважно ... ників тих засервітутових грунтів ... мади, а не господарів?

Справа урегулювання спільних ... тепер у соймі. У звязку з цим ... галі вивласнення цих спільних грунтів ... громад (волостей). На підставі ... проекту закону про спільні грунти ... сподарі право до спільних грунтів ... чинитьби зі спільних грунтів, ... введинням у життя цього закону ... з цих чинитьб і не доходили ... чинитьб судовою дорогою.

Цей закон по всякій правдоподібності ... хвалить сойм на надзвичайній ... або червні ц. р.

Обовязком „С. Г.", як хліборобської ... нізації, є станути в обороні прав ... треба поробити всі можливі заходи ... біти вивласненню селян з ... спільних ...

Пів міліона гектарів землі ... тити наші селяни!

Для оборони маємо всього 1—2 ... часу.

Тому просимо негайно.

1) провірити особисто (а ... своєму терені стан спільних т. зв. громадських грунтів, їх походження, рід ... висько, поле, лука і т. п.), ... джує (громадська рада, чи ...) житкування, рід і спосіб оплат ... й інші важні для справи завваги;

2) провірити в табулі ... спільних грунтів і акти, як ... ня титулу власности;

3) які заходи робили ... мують робити господарі;

4) хто з правних дорадників ... катів) займається чи може ... справами;

5) повчити селян про негайну ... ну права власности й ужиткування ... грунтів.

Для скорого виконання ... ти терен діяльности Філії ... розділити їх між членів Ради Філії ... сити громадян, що співпрацювали ... для спопуляризування ... них грунтів та зібрання ...

лоді літа, чим тоді жив, що тоді було його ідеалом, за чим тоді тужив. Ось так передумував і нині.

Це знають всі, що учні в шостій, сьомій клясі зачинають бути дуже ніжні до дівчат, а передовсім до своїх своячок, з якими ще донедавна билися, яким підставляли ноги, яких тягали за коси, водою обливали. Одного дня якось так нагло поважніють, задумуються, насуплюються, потім можна видіти, як відпроваджують дівчат домів, ходять з ними по місті, танцюють на вечірках. Закохуються. Напевне Петрів, чи якийсь його товариш закохався на життя і смерть, а тут на тобі! — хтось старший відбив йому дівчину, ходить з нею вечорами до міського саду, а щоб помститися, вилазить Петрів на дерево й викрикує! Мене взяли в темній ночі за того противника й клятого ворога, а мою Олю за ту невірницю й викрикували, коли ж мене побачили, втікли..

Професор не обмежився до тих здогадів, а у своїх думках ішов послідовно далі. Сам собі ставив питання: — Колиб так мене, коли я був у шостій клясі, мій приятель був попрохав, щоб я ліз на дерево й викрикував за його невірною дівчиною.. Колиб так мене були попрохали.. хто зна, чи я, будучи учнем шостої або сьомої кляси, не був би виліз на дерево й не був би так самісько з нього кричав, як ті кричали вчора. Боже, і яких то дурниць не робить чоловік, коли йому шіснадцять літ!

— Ні, ні, ні! — обрушився професор по хвилинці. — Колиб я мав на другий день здавати іспит до сьомої кляси — за ніяку ціну я не був би лазив по деревах в міському саді й не був би кричав, хоча б це й мене самого булоб помінула! Я повторявб, я вчивсяб, я доучуваввб, а на дерево таки перед іспитом — я не був би поліз. По іспиті — що іншого, але перед іспитом ніколи! Ніколи! — повторяв собі раз в раз в думках професор Добрянський. — Перед іспитом я був би свідомий того, що то іспит, які мої обовязки.

— Гм... Але коли я закохався в гімназії, я був здатний до всяких дурниць. Правда, я не лазив по деревах і не викрикував за людьми, але писав погані вірші, ще й до редакції їх посилав, гнівався, що не містили.. бігав як дурноватий попри її хату, науку занедбував, не міг думок звести докупи, водою зідхав... Хто зна, може й на дерево був би я тоді й виліз, колиб був знав, що вибрана мого серця сяде з іншим на лавочці під деревом. Хто зна, хто зна. Колиб на дерево був виліз, то вже й напевно був би і викрикував..

...Але таки — не день перед іспитом! Тут його провина! — міркував професор, вдоволений, що дійшов до суті речі. — Що Іван Петрів виліз на дерево — прощаю, але що це зробив день перед іспитом — ніколи не прощу, бо цей вчинок свідчить, що Іван Петрів легкодух, неповажний, нестаточний хлопець. А звідці то прозивання... І ми прозивали всіляко своїх професорів, того прозивали Старим, іншого Бомбою, бо був низенький, грубенький та пив багацько пива, професора математики назвали Льогаритмом, але всі ці назви були дотепні, мали якусь реальну основу в характері прозваного, але чому мене назвали ті дурники саме Гіпохондром? — це знає один тільки Бог. І яка образлива назва! Що в мене з гіпохондра? А ще перед нареченою! На ціле життя лишуся перед жінкою — Гіпохондром. Ну, ну, побачимо тепер, що він при іспиті буде вміти. Ну, ну, побачимо! — думав професор Добрянський, входячи до гімназії.

(Докінчення буде).

Докладне звідомлення з даними на кожну повищу точку, за кожне село зокрема, просимо негайно по виконанні надсилати до Централі „С. Г." найпізніше до 31. травня 1938. р.

В надії, що Філії „С. Г." доцінюють вагу порушених справ та з повною посвятою стануть в обороні цих прав селян і надсилатимуть звідомлення, остаємо

з господарським привітом
Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові.

ТАБОРИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ.

Комунікат ч. І.

Комісія Виховних Осель і Мандрівок при Українськім Краєвім Т-ві Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові подає до відома, що літом 1938 р. організує ось-такі табори:

1. Для дітей від 7—9 літ: в Старяві к. Хирова, на Гуцульщині.
2. Для дітей від 9—13 літ: на Остодорі к. Підлютого.
3. Для молоді від 14—18 літ: на Соколі к. Підлютого, на Гуцульщині, над Дністром.
4. Для молоді від 16—18 літ: на Гуцульщині під шатрами.
5. Для молоді від 18 літ: мандрівний табор на Лемківщині.

Адреса: Комісія Виховних Осель і Мандрівок, Львів, вул. Потоцького 11 а. II. брама. Урядові години: четвер від 17—18.

Докладніші дані подамо небавком до відома.

✠ Посмертні згадки.

Пелягія Сушко, вдова по бл. п. Григорію, народнім учителю в Добрусині, мати Зиновія і д-ра Олександра, упокоїлась 21. березня 1938., проживши 90 літ. В. Й П!

Зиновій Сушко, емер. урядовець Дністра, помер у Львові 24. ц. м. 1938, осиротивши дружину і троє дітей. Поминальне богослуження 1. травня у Волоській церкві год. 7. ран^

—o—

Дописи.

КОМАРНО.

Свято-концерт у 77-мі роковини смерти Т. Шевченка відбулось заходом філії „Просвіти" в Комарні 1-го квітня ц. р. у виповненій по береги салі Українбанку. Добірні і гарно виконані точки програми свята: коротка і змістовна промова голови філії, адв. О. Утриска, мужеський і мішані хори в народніх одягах під управою урядовця філії М. Пелеєнського, дві декламації (особливо гарно і з чуттям виголошену декламацію пані Н. Калимоновоі) і баритонове сольо приняла зібрана публика гучними оплесками. Не зважаючи на невигідну комунікацію прибуло на свято чимало інтелігенції і селянства з околиці, зате вражала відсутність деяких місцевих інтелігентних одиниць.

Загальні Збори філії „Провіти". По цілій низці зборів, що відбулися в останніх кількох тижнях у Комарні: 3 читалень „Просвіти", Районової Молочарні, кооператив: „Народня Спілка" і „Самопоміч" і „Сокола" відбулися 17-го квітня ц. р. Загальні Збори філії „Просвіти" у присутности 55 учасників; в цьому числі були відпоручники 16 читалень і 25 фіз. осіб. Вражала відсутність замісцевої інтелігенції та відпоручників читалень: Лівчиц, Татаринів, Колодруби, Новосілки Оп., Монастирця і ін., тимбільше, що прибули делегати читалень більше віддалених від Комарна, нпр. Горожанна Мала — 25 км. Зі звідомлень Виділу і урядовця філії М. Пелеєнського довідались ми, що в районі філії є 24 читальні, з яких 21 розвиваються добре, а 3 слабо. 13 читалень і філія мають свої доми і площі, інші читальні приміщені в домах: кооперативних, громадських і приватних. Читальні мають 2426 членів (філія 185 членів) 7449 книжок у своїх бібліотеках, 16 театральних гуртків, які влаштували 65 вистав та 10 співочих гуртків, що дали 18 концертів. У звітному році відбулося 40 поїздок до читалень і крім цього ціла низка поїздок у звязку з ювилеєм філії в 1937 р. і тільки рефератів, 4 анкети читалень у самому Комарні і низка районових анкет в околиці. Філія влаштувала: одноденний курс (16. V. 1937 р.) у звязку з ювилеєм в 1937 р., бібліотекарський (4 дні) і [illegible] (5 тижнів). По оживленій дискусії над звідомленнями з діяльности збори вибрали Виділ: головою — м-р О. Утриско (12-ий рік проводить філією) і членами Виділу: о. С. Шеремета, м-р І. Терлиновець, М. Здерко, М. Черняк, М. Юзичишин і Р. Калимон. Небуло вражіння на присутніх делегатів читалень зле враження робили деякі молоді інтелігентні одиниці, що не хотіли ввійти до нового Виділу, виправдуючись, що вони перетяжені працею.

СКАЛА н/З.

Вистава Марійської Дружини. В неділю 13-го ц. м. молодий аматорський гурток Марійської Дружини у Скалі н. З. драматичну картину з минулого на 4 дії з. в. „Цісарська медаля". Молоді аматори виказали багато хисту, добру гру та зрозуміння роль. Вони уміли передати і психічні стани та вчулися в настрої зіграних осіб. О. Бойко в ролі Юри Заленюка був знаменитий. Дуже добрий у ролі гуцула був О. Черпита. Не менше хисту виказали: в ролі Параски Михайлина Гурчанюк і в ролі доньки Марійки — Степанія Ткачук. Але найкращим був місцевий дяк Теодор Бартків у ролі 2-го гуцула. Він і режисерував песу. Назагал цілість робила якнайкраще враження. Успіх вистави треба завдячувати праці місцевого пароха, о. І. Деревинка, провідника місцевої Марійської Дружини, його дружини пані О. Деревинкової, та дяка Т. Барткова, що багато труду вклали у солідну підготову вистави. При цьому треба згадати і про відносини, які панують у Скалаті — ось хочби про те, що деякі людці як тільки Марійська Дружина уладжує якусь імпрезу, не тільки самі не приходять, але ще стримують інших, мовляв, дохід з імпрези піде на церковні цілі. А шкода, що деякі з них не були на виставі бо булиб переконалися, кільки у цього доросту знання й хисту і яке це золоте та здорове зерно — ця молодь кружка Марійської Дружини. Крім цього усвідомилиб собі, яких дяків нам треба. Дохід з вистави призначили на будову защених вікон у місцевій церкві.

СОКАЛЬ.

Шевченківський концерт, який кожного року влаштовує читальня „Просвіти" в Сокалі-місті, пройшов цього року 3. IV. в салі „Народньої Торговлі" з великим успіхом. Концерт почав мішаний хор під проводом м-ра К. Лиська, що відспівав „Заповіт". Зчерги Любомир Крохмалюк у коротких словах представив важливіші моменти творчости великого поета й навязуючи до нинішніх часів, кинув жмут порівнань минулого з сучасним, вказуючи, головно в його негативних сторінках, багато подібностей. Коли говорити загально про цей концерт, можна назвати його концертом солістів. Хорові і словні продукції зайняли розмірно мало місця. Декламації Ліди Кишінівної і Б. Стефанишина могли вповні задовольнити, хори під проводом Дмая Кошалковського, дбайливо підготовані, не залишали багато застережень. Ціла саля ждала нетерпеливо на сольоспів А. Романовської, що недавно з блискучим успіхом виступала в Золочеві. Її появу на сцені зустріла публика голосними оплесками. Прекрасний романс Рахманінова „Полюбила я печаль свою" знайшов в А. Романовській гарну інтерпретаторку. „Туман, туман долиною", в її виконанні дав слухачам стільки насолоди, що оплески довго, довго не стихали. Від останнього виступу А. Романовської на сокальській сцені небагато часу проминуло, але багато посунулась вона у своїй мистецькій праці. Видно це з її поведінки на сцені, майже бездоганної дикції і вмілого, певного орудування голосовим матеріялом. Смичковий квартет у складі: Д. Іваницький, Д. Кошалковський, В. Ковалевич і М. Джугало задебютував вповні удатно. Сольовий виступ Д. Іваницького муоів задовольнити найбільш химерного музика. Так само несподівано приємно задебютував на сокальській сцені Семен Романів. Його голос, приємний і мягкий, не має, правда, великої розпрямности, ні натуги, але соліст своєю чималою музичною культурою надолужує деякі недостачі голосового органу. Фортепіяновий акомпанямент, як завжди, у досвідних руках проф. Г. Лиськової і Романа Кишіна.

Загальні Збори філії „Сільського Господаря" відбулися, не зважаючи на непогоду при участи 53 делегатів із сіл. Звіти виказали, що філія обєднує 72 кружки із 3.600 членами, з того 64 кружки, зверхщо ці у звітовому році, проявляли живу діяльність. Збори уважно вислухали звітів і уділили раді абсолюторію. По короткій дискусії вибрали ще раз цей самий провід із інж. Влашуком, як головою.

Спорт.

ЗОРЯ — СВЯТОГОР.

У вівторок 3. травня ц. р. відбудеться на грищі Цитаделі мистецькі змагання обох дружин. На цих змаганнях вирішиться шовідно, хто здобуде мистецтво групи. Початок год. 11.30 передполудням.

СТЕП — СТШЕЛЕЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Львівський Степ виїздить у вівторок 3. травня до Перемишлян, де гратиме свої найважніші і найбільші змагання за мистецтво Ц-класи. І в цьому метчу вирішиться справа мистецтва групи.

ЧИ КОРОНА (САМБІР) СТРАТИТЬ 3 ПУНКТИ?

Як відомо в самбірській Короні грає б. змагун Дністра М. Глухий, який відбуває тепер військову службу в Самборі. В осінній рунді грав Глухий у Дністрі метч за мистецтво А-класи, отже не міг безпосередньо по звільненню грати мистецькі метчі з іншій дружині, не зважаючи навіть на те, що тепер карентно грачів анулювали. Все таки Корона вистевляла Глухого до мистецьких метчів Окружної Ліги і здобула 3 пункти (з Українцем 2 і Погонею 1 Б 1). Тепер ціла справа з Глухим вийшла наверх, тому що клюби залізничників з дивною інтерпретацією приписів ПЗПН у Короною.

Як довідуємося ВГіД веде в цій справі слідство і вислав навіть окремого представника до Самбора, який прослідив би на місці цілу справу. Вирішення цієї справи можна сподіватися щойно на черговому засіданні ВГіД (в середу 4. 5. ц. р.). Короні грозить утрата 3 пунктів, що рівняється одночасно майже певній деградації до А-класи. Україна здобулаб таким чином 2 пункти і булаб поруч Чорних і Погоні найгрізнішим кандидатом на мистця.

Також і метч Україна — Ресовія виграний 2:1 буде мабуть зверифікований як в.-о. 3:0, тому що в Ресовії грав Клюз б. змагун львівської Погоні.

ДИСКВАЛІФІКАЦІЯ ГРАЧІВ УКРАЇНИ.

На останньому засіданні ВГіД наложено на грачів України Воробця і Краньського кару одномісячної дискваліфікації. Кара починається від понеділка 2. травня, так що проти Лехії можуть ще обі грачі грати. Зате проти Огніска вони не виступлять.

Карльсбадську воду Мільбрун поручають лікарі до домашнього лікування при збільшенні жовчевого міхура.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

RUCH KOMUNISTYCZNY W CHINACH. Zaraza komunistyczna na Dalekim Wschodzie, Problemy Dalekiego Wschodu, 4. Warszawa, 1938. 1938. 16°, стор. 40.

LES „ELECTIONS" EN U. R. S. S. Bibliothèque du Comité d' Amitié des Peuples du Caucase du Turkestan et de l' Ukraine. Paris, 1938.

ЖУРНАЛИ.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE. Dwumiesięcznik poświęcony badaniu spraw narodowościowych. Rok XI. Nr. 6 1937. Warszawa.

STATYSTYKA W PRZEDSIĘBIORSTWIE. Biuletyn Sekcji Statystyki w przedsiębiorstwie Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Rok I. Nr. 1. Luty — marzec 1938. Warszawa.

PRZEGLĄD POLSKO-WĘGIERSKI. Organ Towarzystwa Polsko-Węgierskiego im. Stefana Batorego. Rok III Nr. 1 (16). Marzec, 1938. Warszawa.

RUCH SŁOWIAŃSKI. Miesięcznik, poświęcony życiu i kulturze słowian. Rok III. Nr. 3. 1938. Lwów.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Rok XV. Nr. 4. Kwiecień, 1938. Warszawa.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo, poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok XII. Nr. 3. Marzec, 1938. Lwów.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Nr. LIX. Luty, 1938. Warszawa.

OKO W OKO. Miesięcznik. Nr. 9. Kwiecień. 1938. Lwów.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 10, 11, 12, 13, 14. 1938. Warszawa.

UKRAINIAN YOUTH. Official Organ of the Ukrainian Catholic Youth League. Vol. V. Nr. 3. March, 1938 Jersey City, N. Y. U. S. A.

L' APICOLTORE MODERNO. Rivista mensile illustrata. Nuno XXIX. N. 3. Marzo, 1938. Torino.

Театри.

Великий Театр:

Субота 30. 4. год. 7.30 веч. „Усе вірний" (прем'єра).

Неділя 1. V. год. 3.30 попол. „Роз-Марі". Год. 7.30 веч. „Усе вірний".

Понеділок 2. 5. год. 7.30 „Роз-Марі".

Театр Різнородностей:

Субота 30. 4. вистави нема.

Неділя 1. 5. год. 3.30 виступ Л. Варвіча; год. 8 веч. виступ Л. Варвіча.

Понеділок 2. 5. год. 8. веч. Виступ Л. Варвіча.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ТИСЬМЕНИЦЯ:
30. 4. Ордеця.
1. 5. Невольник.
2. 5. Лісова пісня.

КІНА.

АПОЛЬО: „Капітан Мольвар" (Гарі Бор).
АТЛЯНТИК: „Фордансерка".
БАЛТИК: „Бургтеатер".
ВАНДА: „Непереможний Білл", „Король Бродвею".
ГРАЖИНА: „Вулиця св. Йосифа".
ЕВРОПА: „Верес" за осн. Родзевича.
КАСИНО: „Пані Валевська" (Грета Гарбо).
КОПЕРНИК: „Інстигутка" (Д. Дарбін)
МАРУСЕНЬКА: „Зелені поля" та „Адреналін Бродвею".
МЕТРО: „Пан із мільйонами", „Грішна мамочка".
МІРАЖ: „Останній адьєу".
МУЗА: „Для жінки" та комедія з [illegible] і Флітом.
ПАЛЯС: „Пепе ле Моко"

ПАКС: „Графиня Владімова".
РАЙ: „Знахар".
РІЯЛЬТО: „Гузарські манери".
РОКСІ: „Прем'єра".
СВІТ: „Детектив"; „Коли ти далеко, мила".
СТИЛЕВИЙ: „Я мапувала" та ревія.
ТОН: „Останнія ніч засудженця", „Дикий Захід" із Кен Майнардом.
УТІХА: „Без свідків" і ревія.
ХИМЕРА: „Жінки над пропастю".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 6).
„Туркестан — Бухара".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж „Африка".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 30. квітня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для всіх: Співаймо пісеньки, 11.40 Деліб: „Сильвія" балет. музика, 12.03 Полудн. авд., 13.15 Концерт баляди, 15.45 Театр Уяви для дітей. Ст. Васалевського, 16.15 Нар. капеля, спів, 17.00 Коли демони ходились по світу, 17.15 Мадярська нар. пісні у вик. Белі Чоби в супр. форт., 18.00, 18.50 Спорт. 18.10 Фрагм. з оперетою, спів, форт., 19.00 Трохи пісні, трохи слова, у вик. дітей; У травневім сонці, 20.00 Раз це мало, муз. мелодії з майки; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, 22.00 Хори з Катовиць, Кракова та Лодзі, 22.35 Танкова музика з пл., 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Неділя, 1. травня 1938.

6.00 Сигнал часу; 6.30 Хліборобська скринька; 6.40 Россіні „Сорока-злодійка" увертура з пл.; 6.50 Як починати комасацію; 9.00 Легка музика з пл.; 9.20 Трансм. з відпусту в Гнєзні; 11.30 XVII Міжнар. Познанські Торги; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Муз. огляд; 13.10 „Камінь у полі" новеля А. Фідлєра; 13.30 Сальонова й мандолінова орх. спів; 14.45 Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл., „Для шматка хліба — освіта треба"; 15.45 Для дітей: Гутірка про Коснюшка; Молоді таланти: 16-літня піяністка В. Ярем'єва; 16.05 Скрипк. ресіталь Р. Одноносова в супр. форт.; 16.45 Амор — попура тань Оскара; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: орх., спів, хор; у перерві в год. 18.00—18.30 Розр. концерт у вик. Віллі Бокера, трансм. з Льондону, 19.00 Театр Уяви „Вузол"; 19.40 Воєнні вечорниці, 20.00 Весна у пробуджених, орх. концерт; 20.35 Програма на завтра; 20.55 21.00 Спорт. 21.15 „Гa Йой" весела авд., 22.00 Найгарніші пісні Монюшка, спів, форт.; 22.30 Боккеріні: Квінтет, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 2. травня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 20.00 „Ворог музики" оп. Жеппе; БУДАПЕШТ 22.20 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 19.30 Нар. музика, 15.30 Сопр., форт.; ДАВТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальські мельодії; КОШИЦІ 12.10 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Свята в нагоди століття уродин письменника А. Сільвая; Із підкарпатських повістей; Фахові вісти; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 21.00 22.00 Концерт; ПРАГА 18.30 Концерт мандолінистів, 19.20 Оперетові мельодії, 20.05 21.00 „Впертюхи" оп. Дворжака; РАДІО ПАРІ 20.15 Сольо на кальтені; 20.30 21.00 22.00 „Па ор ля бущ" оп. Івена; РИМ 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 22.00 „Міранда" оп. П. Канонікі.

Понеділок, 2. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для всіх: „У хліборобській школі"; 11.40 У складі будівельних матеріялів; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Балетова музика з пл.; 14.35 Освітні справи — основа оборони держави; 14.45 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 В пісні по краю; 16.15 Весела авдиція, словно-муз. авд.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Тріо і Тешинський Шльонськ; 17.15 Спів. ресіталь Вернінської; 17.50 18.50 Спорт; 18.00 Комасація у Сх. Галичині; 18.20 Віолончеля, форт.; 18.35 „Весна в поетичному слові" літер. нарис; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Воєнна авд.; 19.30 Рухливість чи темперамент у спорт. трансляції; 20.00 Розр. концерт сальон. октету; 20.45 Веч. денник; 21.00 Концерт: Камер. орх., форт., скрипка, флет, віол.; 21.30 Літер. новина; 22.10—1.00 Танк. вечірній: орх., рефрени; у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 30. квітня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Весела вок. авдиція, БІЛГОРОД 20.00 Рос. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Війсьв. орх., 17.25 Циг. музика, БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 18.00 „Сумерк богів" оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 12.00 Нова австр. орх. музика, 18.00 Вок. авд., 20.00 21.00 Вес. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 І. Сас „Репортаж з етнографічного музею в Мукачеві", Концерт хору учнів держ. торг. академії в Мукачеві, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, МОР. ОСТРАВА 20.15 „Гейша" оп. Джонса, ПРАГА 19.20 Орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 16.30 „Турандот" оп. Пучіні, 21.00, 22.00 „Блакитний мазур" оп. Легара.

Неділя, 1. травня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Весняні пісні, 16.00 Весела травнева хвилина; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00 Нар. музика; БЕРОМЮНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Оберон" оп. Вебера; БУДАПЕШТ 7.30 Нар. пісні в супр. циг. орх., 22.25 Циг. музика; ВІДЕНЬ 15.00 Музика та рецитації; КОШИЦІ 18.00 Пос. Ю. Резай „1. травень" відч., концерт хору „Балдурвест", 18.50 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Симф. концерт, 21.00 22.00 „Танечниця Фанні Айзлер" оп. І. Штравса; ПРАГА 17.00 Орх. концерт, 18.30 Квартет ес-дур Дворжака, 21.15 Симфонія ц-моль Дворжака; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 18.00 Розр. музика, 21.00 Фільг. концерт; СОФІЯ 19.30 Скрипка, 20.00 Спів; ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.30 18.00 „Сімоне Боканегра" оп. Верді.

Радіокутик.

ДОМАГАННЯ ІТАЛІЙСЬКИХ СЛУХАЧІВ.

Частина італійських радіослухачів домагається від радія ввести до програм постійні авдиції, призначені виключно для умової еліти держави. Хоча такі домагання не відповідають засадничій політиці італійського радія, не можна заперечити слушности такого становища. В невеликому загальному числі 800.000 всіх італійських радіоабонентів, розмірно великий відсоток складають слухачі саме з цієї елітарної верстви, яка в Італії бере значно більшу участь в радіофонії як в інших державах.

Висунені домагання торкаються передовсім камеральної музики, відповідних авдицій слова та відчитів на високому рівні. Якщо різні суспільні групи користають зі спеціяльних радіових програм, то було б незрозуміле, якби італійське радіо не мало теж програм на особливо високому рівні.

КОНЦЕРТ БЕТГОВЕНА ДЛЯ ЦІЛОГО СВІТУ.

4. квітня ц. р. радіостанція Дойчляндзендер вислала з берлінської Фільгармонії бетговенівський концерт у виконанні фільгармонічної орхестри під проводом Фуртвенглера. Майже всі радіофонії світа трансмітували цей концерт. Є він частиною ювилейної програми німецької короткохвильової радіофонії.

САША ҐІТРІ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Французька радіорозсильня Пост Парізієн часто передавала авдиції, в яких видатні особи з театральної сцени ділилися зі слухачами споминами із власного життя. Останньо перед мікрофоном Пост Парізієн виступала в цьому характері Містенгет. Тепер кожну неділю в год. 20.30 Саша Ґітрі оповідатиме про ще незнані епізоди своєї незвичайної кар'єри. Ці авдиції матимуть загальну назву „Якщо не зводить мене пам'ять". Радіорозсильня рахує, що ці авдиції матимуть великий успіх не тільки у Франції, але також і в інших державах, де ім'я Саша Ґітрі є добре знане.

КОНКУРС РЕГІОНАЛЬНИХ ХОРІВ.

Польське Радіо все більше намагається піднести рівень музичної культури, між іншим плекання дуже важної ділянки хоральної музики. Тому організує воно тепер конкурс регіональних хорів. Кожна з регіональних радіорозсилень виділила один або два хори, які стануть до загального конкурсу. Авдиції, яких буде сім на три тижні, виступлять по черзі перед мікрофоном.

ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ МУЗИКИ В ІТАЛІЙСЬКОМУ РАДІО.

Орган Мусолінія „Іль Пополо д' Італія" оголосив відкритий лист під заг. „Італійська музика також в ЕІАР". Автор статті протестує проти передачі в ЕІАР танкової та розваговоі музики джезу та американської музики взагалі. Італійське радіо мало б завжди давати першенство італійській красній музиці, коли вже не можна змусити до того камерної орхестри.

БІРЖА.

Львів 29 квітня 1938

Гроші.

Купно-продаж: Бельги бельг. 89·57 89·10, Долари американські 5.29·00, 5·26·50 Долари канад. 5·26·50—5.24·00 Фльорени гол. 295·89—294·15, Франки фр. 16·60—16·10, Франки швайцарські 122·25—121·45, Фунти англ. 26·50—26·34, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 14·40—12·90 Кор. дан. 118·75—117·50 Кор. норв. 133·18—132·20, Корони шв. 136·60—135·70, Ліри італ. 23·70—22·80, Марки фінлян. 11·72—11·25, Марки нім. 106·00 — 102·00, Гель Австр. 26·20—25·95 Марки нім. срібні 118·00 — 113·00

Акції.

Банк Польський 115·00 Цукор. 35·25, Вугіль 29·00, 30·25, Ліпоп 70·75. Моджеїв 13·75, Островець 56·50, Стараховичі 38·50, 38·50, Габербуш 47·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 63·75, 3 ін. 1 ем. 83·75 серія 93·25 3 пол. ін. 2 ем. 82·50 серія 92·00, 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·00, 4 консол. 65·50

Тенденція слабша.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 29. квітня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко — 18—19 сот.
(яйця копа) — 3·50 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко вдержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

XI. Звичайні Загальні Збори Товариства Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові відбудуться у вівторок 17.-го травня 1938 р. год. 16.30 (4.30 попол.) в домівці УКТОДІ при вул. Потоцького 48 з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколу останніх Заг. Зборів. 2) Звіт з діяльности за 1937 р. 3) Звіт Ревізійної Комісії. 4) Дискусія й уділення абсолюторії Управі Т-ва. 5) Вибір членів Управи й Ревізійної Комісії. 6) Внески й запити. Якщо в означеному часі не буде вимаганої статутом скількости членів Загальні Збори відбудуться того самого дня, в тій самій домівці та з поданим вище порядком нарад в год. 17-ій з важністю рішень без огляду на число учасників (§ 12 т. 2 статуту). **Управа Т-ва.** 949 1-1

Жертви надіслані до Адміністрації „Діла": Д-р Гр. Чарторийський, Любінь Великий, для комітету допомоги жертв 2 зол., для українських безробітних 2 зол., для політ. вязнів 2 зол.

Смачна
зупа КРАКІВСЬКА
і 20 інших смаків зуп КНОРР вдоволить найвибагливіше піднебіння.
Зупи КНОРР мають природні продукти, без хемічних додатків.

Позор! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Біланського
Проваджені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і вписи щодня. — Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

КУПНО-ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ: Омега, Тіссо, Цима, найдешевше у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. Навіть з провінції поштою.

МЕШКАННЯ

УРЯДНИЧКА шукає комфортового мешкання з утриманням або без при інтелігентній спокійній родині. Зголошення до Адмін. „Діла" для „Урядниці".

НАУКА

ВПИСИ на триміс. КУРС КРОЮ І ШИТТЯ. Наука індивідуальна новою системою. Успіх науки певний — догідні умовини. „АННА" — Львів, ГАЛИЦЬКА 20.

НОВІТНЬО впрощена система кроєння і моделювання жіночої і дитячої гардероби, біля „ПАТРОН ЕКСПРЕС". Дає добрі і скорі висліди. Львів, Сикстуська 21/II.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

РАТАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО шукає агентів. Провізія запоротну. Брут. Львів, ...и 5.

РІЖНІ

ХЛОПЯЧІ СОРОЧКИ поплінові, оксфордові вже за 2.25, дівочі гостинці. „СЬВЯТ ДЗЕЦКА", Львів, Сикстуська.

ВИПРАВИ кухонні комплетні, ... зол. 65.—, алюмінієм 99.—, з ... млинками тощо — РЕНТЦІНЕР, Львів 37.

НА ШЛЮБИ та забави — убрання ... тові, смокінгові, фракові випозичає Б. ...лонтая 10, тел. 215-37. Ціни ...

КОШИКАРСЬКІ ВИРОБИ усякого роду найдешевше в освому ... в ... ській виробні „Салікс", Львів, ул. ...чаківська ч. 27.

ФРАНЦІШОК ҐЛЯСҐАЛЬ — упр. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 1.

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську — ... ємо на наймодніші більшої матерії. Телефон 270-25.

ГОДИННИКИ: Льонжін, Шафгавзен, Докса, Тіссо, Цима, Омега, ... в найнижчих цінах Вальнер, Львів, ... мохи ... Там ... направа годинників і бижутерії.

ОГОЛОШЕННЯ.

Коли терпиш — Пий Світовой славний Сік Вільн ... робий") успішний при болях і хворобах печінки, катарах, болях шлунку і кишок, жовчевому камінні і ... ра, невральгічних болях і ... корчах і болях голови. Продаж в аптеках і дрогеріях. Головний склад Варшава, Мйодова 14, телефон ... Магістер Едвард Гобец

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 13
" Сикстуська ч. 7
" Галицька 16

ПОРУЧАЄ товари залізні, будівельні і ... ські, окуття, шруби, цвяхи, ... ча приладдя, кухонні начиння ... солідна обслуга — низькі ціни
ФІРМА САРА ЕНТЕНБЕРГ
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА Ч. 55

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10